विकिस्रोतः

സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/10

http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org//sa.wikisource.org/s/fbk
< സ്കന്ദപുരാണമ് | ഖണ്ഡഃ 8 (അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)

പൂർവ പൃഷ്ഠം(അധ്യായാഃ 81 - 90) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/ad7) | ആഗാമീ പൃഷ്ഠഃ (അധ്യായാഃ 101 - 110) (http://aksharamukha.appspot.com/api/website?source=Devanagari&target=Malayalam&preOptions=[]&postOptions=[]&nativize=false&url=https://sa.wikisource.org/s/aib)

൯൧

സനത്കുമാര ഉവാച

തസ്മിൻബലേ തഥാ1 തേന സോമേനാപ്രതിമൗജസാ .

ഹന്യമാനേ മഹാമായ: സമാശ്വസ്യ തദാസുരഃ ..1..

ഹിരണ്യാക്ഷോ ദിതേഃ പുത്ര ഇദമാഹ രുഷാന്വിതഃ .

ഗരുത്മതഃ സുതം വീരം രഥയന്താരമാഹവേ2 ..2..

ഖഗേശ്വര ന തേ ലജ്ജാ ഭവതീഹ രണാർണവേ .

യന്മാം4 രഥേന സംഗ്രാമാത്5 ത്വം ഹരസ്യന്യതോദ്യ6 വൈ ..3..

കിം വക്ഷ്യന്ത്യസുരാഃ സർവേ ദൈത്യാശ്ചൈവ മഹാബലാഃ .

രാജാസ്മാകം ജിത: സംഖ്യേ ശത്രുഭിഃ ശത്രുതാപനഃ ..4..

ജീവിതൈഷീ പരിത്യജ്യ ബാലാനസ്മാൻ ദ്ധുരാത്മവാൻ7 .

രണാദപഗതഃ ക്വാപി ധിങ് മാമശുഭകാരിണമ് ..5..

കശ്യപസ്യ സുതോ ഭൂത്വാ ഭ്രാതാ ദൈത്യസ്യ സംമതഃ9 ..

ഹിരണ്യകശിപോർദൈത്യോ10 മഹായോഗബലാന്വിതഃ11 .. 1 ..6..

അഗ്രതഃ12 സർവദൈത്യാനാം ദാനവാനാം തഥൈവ ച .

രാജാ സ്വാമീ ച ശൂരശ്ച13 നിർജിതഃ ശത്രുഭിഃ കഥമ് ..7..

അഥവാ ദേവപക്ഷസ്യ ത്വം പുത്രോ വൈ ഗരുത്മതഃ .

തമേവ പക്ഷം ഭജസേ ന മാം ത്വം പരിരക്ഷസേ .8.

നാഹം തവ ന ശക്തോദ്യ ശിരഃ കായാത് സകുണ്ഡലമ് .
ഖങ്ഗേനാനേന തീക്ഷ്ണേന ഛേത്തും ഖഗകുലാധമ ..9..

1 തദാ - ഘ .. 2 ...മബ്രവീത - ഖ. .. 3 രണാന്തരേ - ഘ. .. 4 ത്വം യാ (മാം?) - ഖ. .. 5 സംഗ്രാമേ - ഖ. . 6 വഹ്5ഥന്യതോദ്യ - ഘ. .. 7 ദുരാത്മനാമ - ഖ., ദുരാത്മനഃ (?) .. 8 .. ദുപഗത: - ഖ , .. ദദ്യ - ഘ. .. 9 ... സന്തമ - ഘ. . 10 ഹിരണ്യകശിപുർദൈത്യോ - ഖ . 11 മഹാമായോ ബലാന്വിതഃ - ഖ. .. 12 അഗ്രണീ (?) . 13 വൃദ്ധശ്ച - ഖ. .

509

മിത്രം ത്വം മമ മന്ദസ്യ പുരാ ബാലസഖേതി ച14 . .
അതഃ കൃത്വാഭിരക്ഷാമി15 ഗച്ഛ മുക്തോസി ദോഷവാൻ ..8.91.10..
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ രഥയന്താ ഖഗേശ്വരഃ . .
ഉവാച ശ്ലക്ഷ്ണയാ വാചാ ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാസുരമ് ..11..
മാ ക്രുധോ ദാനവശ്രേഷ്ഠ16 നാസ്മി ദൈത്യ തവാഹിതഃ .
തദോപവാഹിതഃ17 ക്ഷിപ്രം രണാദ് രക്ഷാർഥമേവ ഹി ..12..
സൂതാഃ ശാസ്ത്രവിദശ്ചൈവ ബ്രുവതേ ദാനവേശ്വര .
ദമ്പതീ രഥിയന്താരൗ പരസ്പരമനുവ്രതൗ ..13..
രഥിനാ ശസ്ത്രഘാതേഭ്യോ രക്ഷ്യോ യന്താ യഥാ പ്രിയാ .
തേന ചൈവ രഥോ രക്ഷ്യോ യഥാ ഭർത്താ ജയാവഹഃ ..14. .
സ ഭവാൻ രിപുണാ ഭിന്നോ ഹ്യവബദ്ധശ്ച സംയുഗേ .
അശക്തഃ സ്യാദിതീത്യേവം മയാ ക്ഷിപ്രമപോഹിതഃ18 ..15..
ആശ്വസ്യ ബലമാധായ19 പുനര്യുദ്ധേന ദംശിതഃ .
രിപൂഞ്ജേഷ്യസി സംഗ്രാമേ ത്വേവം ത്വമപവാഹിത:20 ..16..
യേ ഹി കാലേപയാന്തി സ്മ കാലേ ചായാന്തി ദംശിതാഃ .
തേഷാന്നാസുലഭോ21 ദൈത്യ ജയോ യുദ്ധേ മഹാത്മനാമ് ..17..
ന ചാഹമഹിത: സത്യം ഹിതകൃത് തവ നിത്യദാ .
മാ ശങ്കാം കുരു ദൈത്യേന്ദ്ര ശപേ സത്യേന സർവതഃ ..18..
ന ചാപ്യവിദിതം തേദ്യ22 കൃതോ യത് ശപഥഃ23 പുരാ .
തഥൈവാമൃതപശ്ചാഹം ന മൃത്യുർമമ വിദ്യതേ24 ..19..
അഹം ഗരുത്മതഃ പുത്രോ ദേവാൻ ഹിത്വാസുരാൻ ശ്രിതഃ .

തവൈവ ദൈത്യ സ്നേഹേന മാ ശങ്കാം ത്വം കൃഥാ മയി ..8.91.20..
ഏതദ്ബലം ചന്ദ്രമസാ വഹ്നിനാ ചോപപീഡിതമ്25 .
ത്രാഹി ക്ഷിപ്രം മഹാബാഹോ26 ന ശോകം കർതുമർഹസി ..21..

14 ബാലഃ സഖേതി ച - ഘ. .. 15 കൃതഭിരക്ഷസ്ത്വം (?) .. 16 നാത്ര ലജ്ജാ ദാനവേശ - ഘ. .. 17 തന്നോപവാഹിതഃ - ഖ.. 18 ക്ഷിപ്ര പ്രവാഹിതഃ - ഖ. .. 19 ... മാദായ - ഖ. .. 20 ...ത്യേവം - ഖ., ത്വമേവമപവാഹിതഃ (?) . 21 തേഷാന്ന സുലഭോ - ഖ. .. 22 ന ചൈവ ത (ത്വ) ദ്ഭീതോ വാക്യൈ - ഖ. .. 23 മേ കൃതം ശപഥം - ഘ., കൃതോഹമപ (മ)രഃ --ഖ. 24 യതോഹമമൃതം പ്രാപ്യ (ശ്യ) ചാമരത്വമവാപ്തവാന - ഘ .. 25 ചോപപീഡിതാഃ - ഖ. .. 26 മഹാമോഹൗ - ഖ. . .

മായാമഥ സമാസ്ഥായ ധനുഷാ വാ ബലേന വാ .
ജഹി ശത്രൂന്മഹാരാജ27 മാ28 രുഷന്തു ദിതേഃ സുതാഃ ..22..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സ തം29 പരിഷ്വജ്യ പക്ഷിരാജം മഹാസുരഃ .
അഭിദുദ്രാവ വേഗേന രഥേനാമ്ബുദനാദിനാ .23..
തസ്യാപതത ഏവാഥ സവഹ്നിശ്ചന്ദ്രമാസ്തഥാ .
ശരൈരാശീവിഷാകാരൈർധ്വജം ചിച്ഛിദതുര്യുധി ..24..
തതോ ലലാടേ വിദ്ധ്വൈനം തൗ ദേവൗ ശശിപാവകൗ .
യുഗാന്താമ്ബുദവദ് വ്യാസ നാദമുച്ചൈഃ പ്രചക്രതുഃ ..25..
തയോസ്തല്ലാഘവം ദൃഷ്ട്വാ ഹിരണ്യാക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ .
ആഗ്നേയേനാസ്ത്രമുഖ്യേന ശിശിരം30 തദ് വ്യശാതയത് ..26..
തുഷാരവർഷണം ദഗ്ധ്വാ തതോസൗ മായയാ പുനഃ .
സംമോഹയിത്വാ വേഗേന രാഹുർഭൂത്വാഭിദുദ്രുവേ31 ..27..
സ രാഹുണാ തദാ തേന ഗ്രസ്യമാനഃ ഖഗേശ്വരഃ .
രണം ത്യക്ത്വാന്യതോ യാതസ്തതോ ദേത്യോ നനാദ ഹ ..28..
ദാനവാ ഹ്യപി തേ32 സർവേ നഷ്ടേ തസ്മിൻ ഹിമാശയേ .
സമാശ്വസ്യ പുനശ്ചക്രുര്യുദ്ധം സുരഗണൈഃ സഹ .
തേമ്ബുദാശനിസന്നാദാഃ സമുദ്രസമനാദിതാഃ .29..

ദൈത്യദാനവമഹാരഥാഃ പ്രവരസാദിന ആശ്വസന്തഃ .
- - തനേവ യുദ്ധകാംക്ഷിണോ ദംഷ്ട്രിണ ഇവ മഹാഗജാ വനസമാശ്രിതാഃ ..8.91.30..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധ ഏകനവതിതമോധ്യായഃ

27 ശത്രുമ്മമഹാരാജ – ഖ. 28 – തു – ഖ. 29 – സന്തം – ഖ. 30 – തിമിരം – ഖ.
31 വിദുദ്രുവേ - ഖ. . 32 – പിഹിതേ – ഖ

511
സനത്കുമാര ഉവാച
നക്ഷത്രാധിപതിം ദൃഷ്ട്വാ ഭഗവാൻ ഹവ്യവാഹനഃ .
വിദ്രുതം ദാനവഭയാത് പദാതിര്യോദ്ധുമുദ്യതഃ1 ..1..
സ ശരൈർദാനവരഥം സസൂതം സഹവാജിനമ്2 .
സധ്വജം സപതാകഞ്ച ഭസ്മസായുജ്യമാനയത്3 ..2..
തതോസ്യ കാർമുകം ദിവ്യം ശരേണാനതപർവണാ .
വിജ്യം ചകാര സംക്രുദ്ധസ്തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചാബ്രവീത് ..3..
അഥാന്ധകശ്ച രാഹുശ്ച പ്രഹ്ലാദോ മയ ഏവ ച .
അന്യേ ച ദാനവശ്രേഷ്ഠാഃ കൃശാനും പര്യവാരയൻ ..4..
സോവപ്ലുത്യ തദാ തേഷാം ധനൂംഷി ച ച ര□□□സ്തഥാ .
ധ്വജാനി ച വിചിത്രാണി ദദാഹ ച രരാസ ച ...5..
കവചാനി വിചിത്രാണി ശിരാംസി ച വസൂത്തമഃ .
ദദാഹ വികൃതാകാരോ നാദയൻ സർവതോദിശഃ ..6..
ഹാഹേതി നദതാം തത്ര ഭഗവാൻ ഹ്യവ്യവാഹനഃ .
ജിഹ്വാ ദഹ്4 ബഭൗ വ്യാസ ഗുഹായാം ദീപവത് സ്ഥിതഃ ..7..
കേഷാഞ്ചിത് പ്രദഹത് താനി ദാനവാനാം മുഖാനി സഃ .
പങ്കജാനീവ5 ഫുല്ലാനി തിമിരാരിർമഹാപ്രഭഃ ..8..
കേഷാഞ്ചിത്തു ഗജേന്ദ്രാണാം കരാൻ കാഞ്ചനഭൂഷിതാൻ .
ദദാഹ ഭഗവാൻ വഹ്നിർദാവാഗ്നിർഭുജഗാനിവ ..9..
ശരാൻ ശരാശനാഞ്ചൈവ തഥാ ഖങ്ഗപരിച്ഛദാൻ .
ദദാഹ ഭഗവാൻ വഹ്നിർഹസ്ത്യശ്വമപി സർവശഃ ..8.92.10..
തേ ഹന്യമാനാ ദൈത്യേന്ദ്രാ വിശസ്ത്രാ ദുഃഖിതാ ഭൃശമ് .

ഭ്രമന്തി വിതനുത്രാശ്ച തത്ര തത്രൈവ - --7 ..11..
തേഷാം വഹ്നിപ്രദീപ്താനാം ദഹ്യതാം സുരവിദ്വിഷാമ് .
ഹിരണ്യാക്ഷഃ സ്വയം രാജാ പർജന്യഃ സമപദ്യത ..12..

1 ...ര്യമഥാഗതഃ (യോദ്ധുമാഗത:?) - ഖ., സമധാവത - ഘ. .. 2 ...സഹവാജിന: - ഖ. .. 3 പാദയത് - ഖ. . 4 ദന്തം – ഖ. .. 5 .. നിവ - ഖ. .. 6 ധ്വജപരിച്ഛദാൻ (?) . 7 സർവകൃത. ? - ഖ., സർപവത് (?) .

സ മേഘഭൂതോ ദൈത്യേന്ദ്രസ്തമഗ്നിം വൃഷ്ടിഭിസ്തദാ .
പ്രശാമയത8 വേഗേന സംവർത്തക ഇവാമ്ബുദഃ ..13..
തം പ്രശാന്തം തദാലക്ഷ്യ വിധുരം ഹ്യവ്യവാഹനമ് .
വിപ്രചിത്തിഃ ശരൈസ്തീക്ഷ്ണൈർലലാടേ സമവാകിരത് ..14..
തതോസ്യ നദതോ ഭൂയോ മയോ ദാനവസത്തമഃ .
മുഖേ ശരാൻ മഹാഘോരാന്നിചഖാന മഹാസുരഃ ..15..
തസ്യ തേന തദാ വ്യാസ മുഖേ ഭിന്നസ്യ ദാരുണഃ .
ഉത്തസ്ഥൗ വായുവദ് ധൂമഃ ശരീരാദഞ്ജനോപമഃ ..16..
തേന ധൂമേന9 ഖഞ്ചൈവ ദിവം ഭൂശ്ചൈവ സർവശഃ .
പൂരിതാ മഹതാ10 വ്യാസ ന പ്രാജ്ഞായത11 കിംചന ..17..
തേന ശബ്ദേന സംജ്ഞാഭിർനാമവിശ്രാവണൈരപി .
കരസ്പർശൈസ്തദാ12 ന്യോന്യമനയദ്യമസാദനമ് ..18..
ന ദേവോ ജ്ഞായതേ തത്ര ന ദൈത്യോ ദാനവോപി വാ .
അജാനന്തസ്തതസ്തത്ര സംസ്ഥാമേതാം13 പ്രചക്രിരേ . . 19 . .
ആടിം ദൈത്യാഃ പ്രകുർവന്ത ബക ഇത്യേവ ദേവതാഃ .
ബകം വദന്തി യേ തത്ര ദൈത്യാസ്താൻ വ്യ□□□□സ്തദാ ..8.92.20..
ആടിം ബ്രുവാണശ്ച സുരാ ഇത്യേവം തദ് വ്യവർതത14 .
ഏവംഭൂതമഭൂദ്യുദ്ധം15 വർഷാണാം തു16 സഹസ്രകമ്17 .. 7 ..
മഹദ്ഭയം വൈ18 ദൈത്യാനാമന്ധകാരേ സുരൈസ്സഹ ..21..
തദന്ധകാരേ സുമഹാഭയംകരം തദാഭവദ്യുദ്ധമതീവ ദാരുണമ് .
ജഗദ്വിനാശായ ജഗദ്ധിതൈഷിണാം സുരാസുരാണാം രുധിരൗഘനിസ്രവമ്19 ..22..

ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ യുദ്ധേ ദ്വിനവതിതമോധ്യായഃ

8 പ്രശമേയത - ഖ., പ്രാശാമയത് (?) . 9 ധൂപേന - ഖ . 10 മഹതോ - ഖ. .. 11 പ്രജ്ഞായത - ഖ. . 12....സ്തഥാ (?) .. 13 സംജ്ഞാമേതാം (?), സംഗ്രാമം തം - ഘ. .. 14 ...ധ്യവർതത (?) .. 15 ഏതദ്ഭൂതമയുധ്യന്തു - ഖ . 16 വൈ - ഖ. .. 17 മഹദ്ഭയ - ഖ. ഘ., തദഭൂത്സംജ്ഞയാ യുദ്ധം മൂർഖാണാം വൈ മഹദ് ഭയമ് - ഘ. .. 18 സഹസ്രമേകം - ഖ. . 19 വിസ്രുതം - ഘ. . -

513

സനത്കുമാര ഉവാച
അഥാസൗ തേന കാലേന കേതുരഗ്നേഃ1 സമുത്ഥിതഃ .
വായുനാഭിഹതശ്ചൈവ അഗച്ഛദ് വിലയം ഭൃശമ് ..1 ..
തതഃ സമഭവദ് വ്യോമ വിമലം സർവമേവ ഹി .
അപശ്യന്ത സുരാസ്സർവേ ദൈത്യാശ്ചൈവ പരസ്പരമ് ..2 ..
തതഃ ശംഖാശ്ച ഭേര്യശ്ച പടഹാഡമ്ബരാസ്തഥാ .
സുഘോഷകാ ഡിണ്ഡിമാശ്ച ഭഗ്നാ ഭേര്യശ്ച സർവശഃ ..3..
ബലദ്വയേപ്യവാദ്യന്ത ശതശോഥ സഹസ്രശഃ .
അഥ ശക്രശ്ച ദേവേന്ദ്രോ യമോ വൈശ്രവണസ്തഥാ ..4..
പൂഷാ ഭഗശ്ച ദ്വാവേതൗ അര്യമാ മിത്ര ഏവ ച .
ജയന്തോ മരുതശ്ചൈവ രുദ്രാദിത്യാശ്ച സർവശഃ ..5 ..
വേഗേന സുമഹാവേഗാ മമൃദുർദാനവം ബലമ് .
തത്ര ചാമീകരാഭാസം പ്രഗൃഹ്യ ബലവദ്ധനുഃ ..6..
യമോ ദണ്ഡേന ദൈത്യേന്ദ്രാനനയദ്യമസാദനമ് .
സ പഞ്ചഭിഃ ശരൈർവിദ്ധ്വാ ഹിരണ്യാക്ഷം മഹാബലമ് ..7..
അ□□□□□ൈശ്ചൈകൈകശഃ സർവാൻ ജഹാസ ച നനാദ ച .
തസ്യ സർവേ തദായസ്താ ദൈത്യദാനവസത്തമാഃ . .8..
ശരാനാശീവിഷാകാരാൻ വ്യസൃജൻ വികൃതാശനാൻ .
താൻ സ ചിച്ഛേദ സമരേ ത്രിധൈകൈകം ലഘുക്രിയഃ ..9 ..
പുനശ്ച വിശിഖൈ5ർഘോരൈരർദയത് പ്രഹസന്നിവ .
തതോന്ധകസ്യ യന്താരം രഥഞ്ച സഹവാജിഭിഃ . .8.93.1 0..

കിംകരേണ6 മഹാവീര്യോ യമോ നിന്യേ സ്വകം പുരമ്7 .
തതോന്ധകോ ഗദാപാണിര്യുഗാന്താമ്ബുദവന്നദൻ ..1 1 ..
അഭ്യധാവദ്യമം തൂർണമ തിഷ്ഠതിഷ്ഠേതി ചാബ്രവീത് .
തസ്യ വജ്രേണ ദേവേന്ദ്രോ ഗദാം ഹേമപരിഷ്കൃതാമ് ..1 2..

1 രുഗ്രൈഃ (രുഗ്രഃ) - ഘ. . 2 ഹ - ഖ. . 3 ദൈത്യേന്ദ്രോ - ഖ . 4 വ്യസൃഞ്ജൻ - ഖ. . 5 നിശിതൈ - ഖ. . 6 കിംകാരേണ (?)- ഖ. . 7 പുനഃ - ഖ .

ബിഭേദ ശതധാ8 വ്യാസ സാപതദ് ഭുവ്യവസ്ഥിതാ .
തം വിശസ്ത്രം വികവചം കൃത്വാ തേ ദേവസത്തമാഃ ..1 3 ..
യുഗപച്ഛസ്ത്രവർഷേണ താഡയാമാസുരാഹവേ .
യമോ ദണ്ഡേന തം മൂർധ്നി ശക്രോ വജ്രേണ ചാഹനത് ..14..
വിത്തദോശനിനാ ചൈവ പാശേന വരുണസ്തഥാ .
അന്യേ ചാന്യൈസ്തഥാ ദേവാ ഹ്യമോഘൈരായുധോത്തമൈഃ ..1 5..
അഭ്യധാവന്നസംരബ്ധാ ഹതസ്ത്വമിതി വാദിനഃ .
ന ചൈവ തസ്യ ദൈത്യസ്യ ദുഃഖം തത്രാഭവത്തദാ .. 16. .
സോപി ദൈത്യസ്തതോത്പത്യ9 പുണ്ഡസ്യാസ്ഥായ10 പൃഷ്ഠതഃ .
യമം മുഷ്ടിപ്രഹാരേണ പുണ്ഡാദ് ഭൂമാവപാതയത് .. 17..
തഥേന്ദ്രസ്യ ഗജം ഭൂയോ പുച്ഛേ സംഗൃഹ്യ വേഗവാൻ .
ഭ്രാമയിത്വാക്ഷിപദ് ദൂരേ നഷ്ടസ്ത്വമിതി ചാബ്രവീത് ..18..
തതോ ധനേശസ്യ പുനഃ ശിവികാം കാമഗാമിനീമ് .
ആക്ഷിപ്യ11 ബഹുധാ ദൈത്യോ വ്യധമത് ക്രോധമൂർഛിതഃ . .1 9..
തതോ ഗജൈർഗജാൻ നിഘ്നത്12 പദാ□□□ശ്ച പദാതിഭിഃ .
രഥം രഥേന ച രണേ ഹ□□□ശ്ച ഹയസാദിഭിഃ . .8.93.20 ..
പുനർഗജേ13 മഹേന്ദ്രസ്യ ഹന്യമാനോപി14 സംയുഗേ .
സമുത്പ്ലുത്യ15 തദാ ശക്രം ഗജസ്കന്ധാന്ന്യപാതയത് ..21 ..
തസ്യ തത് കർമ സംവീക്ഷ്യ ദാനവേന്ദ്രസ്യ സംയുഗേ .

സർവേ ദേവാ ദിശഃ സർവാഃ പ്രനഷ്ടാ ജീവിതാർഥിനഃ ..22 ..
പൂർവേണ ഭഗവാനിന്ദ്രഃ സഹാദിത്യഃ16 സലോകപഃ .
ദക്ഷിണേന തഥാ രുദ്രാ വസവശ്ചാശ്വിനാവപി ..23 ..
പ്രതീചീം യക്ഷരക്ഷാംസി പിശാചാഃ പന്നഗൈഃ സഹ .
ഉത്തരേണ തഥാന്യേ ച പ്രപദ്യന്ത17 യഥാ മൃഗാഃ ..24..

8 സ തഥാ - ഖ. . 9 സ.. തദോത്പത്യ - ഘ. . 10 പുണ്ഡമാസ്ഥായ - ഘ. . 11 ആദായ - ഘ. . 12 നിഘ്നൻ - ഖ . 13 പുനർഗജം - ഖ. . 14 ഹന്യമാനഞ്ച - ഘ. . 15 അവപ്ലുത്യ - ഖ . 16 സഹാദിത്യൈഃ - ഖ . 17 പലായന്ത(?).

515

തേഷു ഭഗ്നേഷു ദൈത്യേന്ദ്രാഃ പൃഷ്ഠതോ വികൃതായുധാഃ .
അഭ്യധാവന്ത ഗർജന്തോ ഭയം തേഷാം വ്യദർശയൻ ..25. .
തതോ മുഹൂർത്തം തേ ഗത്വാ ഹിരണ്യാക്ഷേണ വാരിതാഃ .
നിവൃത്താഃ സമതിഷ്ഠന്ത സർവേമർഷവശം18 ഗതാഃ . . 26..
അഥോവാച തതഃ ക്രുദ്ധാൻ ഹിരണ്യാക്ഷോ ഹസന്നിവ .
ദൈത്യദാനവനാ□□□സ്താനിദം വചനകോവിദഃ ..27..
കിമേഭിരബലൈരദ്യ19 യുഷ്മാകം ദൈത്യദാനവാഃ .
അവബദ്ധൈശ്ച രുദ്ധൈശ്ച മൃതസംജ്ഞൈ20ർദുരാത്മഭിഃ ..28 ..
ഹതാസ്തേ നാത്ര സന്ദേഹോ യേഷാം രാജ്യമിദം ധൃതമ്21 .
നൈഷാം ജീവിതമദ്യാസ്തി മാ ത്വരധ്വം സുബാലിശാഃ ..29 .
അബലാനപി സംരബ്ധാന്നിരാശാൻ ജീവിതൈഷിണഃ .
അവദ്ധ്യേതി ബലാച്ചൈവ ദുർജയാശ്ച ന സംശയഃ(?) ..8.93.3 0 ..
സങ്ഗമോക്ഷന്നിദാനീഞ്ച ല - - - - - സവ (?) .
- - - - - - - - ഇത്യുവാച സദോശനാഃ (?) ..3 1..
യദേതദ്രാജ്യമിത്യാഹുഃ പ്രാണാ ഹ്യേതേ മഹാത്മനാമ, .
സ തേഷാം ഹരതി പ്രാണാൻ യസ്തേഷാം രാജ്യമാഹരേത് ..32..
തേഷാമദ്യ ഹ്യ - - - - - - തസമൈഃ സുരൈഃ .
ആപൂരയാമ22 സ്ഥാനാനി ദേവാനാം ദാനവേശ്വരാഃ ..33 . .
സനത്കുമാര ഉവാച

തതസ്തേ സഹിരണ്യാക്ഷാഃ പ്രാവിശന്നമരാവതീമ് .
രത്നാനി ജഗൃഹുർവ്യാസ വിജയം ചാവഘോഷയൻ . .34. .
ആരക്ഷമാമനുസ്തത്ര ചക്ഷു23രാപ്തൈശ്ച തേസുരാഃ .
ആശ്വാസയന്ത പൗരാംശ്ച തഥാ പ്രകൃതയശ്ച ഹ ..3 5..
- - മിതി തഥാർഘേണ തഥൈവോപായനൈർവരൈഃ .
ആശീർഭിശ്ചാസുരശ്രേഷ്ഠം ഹിരണ്യാക്ഷം പ്രണേമിരേ . .36. .

18 മന്യുവശം - ഖ. . 19... രത്ര - ഖ. . 20 ഭൃതസംജ്ഞൈ - ഖ. . 21 ഹൃതമ് (?) . 22 മാ - ഖ. . 23 ചഖ്യു (?) .

516
താൻ സമാശ്വാസ്യ24 ദൈത്യേന്ദ്രോ ഹ്യധ്യസ്യ ച വരാസനമ് .
കാര്യാണി കൃത്വാ സർവേഷാമഗച്ഛദ് വരുണാലയമ് ..37..
തേ സിംഹനാദൈർവിവിധൈശ്ച വാദ്യൈഃ പ്രവൽഗനാസ്ഫോടിതകൂജിതൈശ്ച .
മഹാസുരാ25 ദാനവരാജസിംഹം ജഗ്മുസ്സമന്താത് പരിവാര്യ സർവേ ..38. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വരുണാലയഗമനേ ത്രിണവതിതമോധ്യായഃ ॥93

94

സനത്കുമാര ഉവാച
തമാപതന്തം വേഗേന ഗരുത്മന്തമിവാഹവേ .
ദൃഷ്ടവാ വരുണപുത്രാസ്തേ പിത്രാ സഹ വിദുദ്രുവുഃ .. 1 . .
ദൈത്യാശ്ചാപി ഹി തേ സർവേ പ്രാപ്യ തദ്വരുണാലയമ് .
വ്യൂഢസ്കന്ധാ വ്യതിഷ്ഠന്ത വ്യസൃജംസ്തത്പുരം പ്രതി ..2. .
ദൂതം വാതാപിനം ചൈവ രാജ്ഞാ പ്രേഷിതമൂർജിതമ് .
സ ഗത്വാ താം പുരീം രമ്യാം പ്രവിശ്യ ച മഹാസുരഃ .. 3 . .
പൗരൈഃ സുപൂജിതോ വ്യാസ പ്രാഹേദം താൻ സുഗർവിതഃ .
രാജാ സർവസ്യ ലോകസ്യ ദൈത്യദാനവനന്ദനഃ ..4. .
കശ്യപസ്യ സുതഃ ശ്രീമാൻ ഹിരണ്യാക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ .
ജിത്വാ സർവാൻ സുരാൻ സംഖ്യേ ആജ്ഞാപയതി വസ്സദാ ..5. .
യൂയം ശൃണുത സർവേ മേ ആജ്ഞാം കുരുത ചൈവ1 ഹി .
ആനയധ്വം ച രത്നാനി പരിത്യജത ദേവതാഃ . .6. .

ദേവപക്ഷോത്ര യഃ കശ്ചിത് പുരേ പ്രതിവസത്യുത2 .
അഭയം തസ്യ3 യച്ഛാമി യാതു ദേവാനഭീതവത്4 . .7. .
നാരദാദ്യാശ്ച ഋഷയസ്തം സമാസാദ്യ ദൈത്യകമ്5 .
ഊചുസ്തമസുരം വ്യാസ സാന്ത്വയുക്തമിദം തദാ . .8. .

24 സമ ശ്വസ്യ - ഖ. . 25 മഹാസുരം - ഖ. . .

1 കുരു തഥൈവ - ഖ. . 2 പ്രതിവസന്ത്യുത - ഖ . 3 അയന്തസ്യ പ്രയച്ഛാമി - ഖ. . 4... ന്നഭീതവത് - ഖ, ഇതഃ പരം പത്രമേകം ഖണ്ഡിതം ഖപുസ്തകേ . 5 ഇതഃ പൂർവം ഖപുസ്തകേ ഇവ ഘ പുസ്തകേപി കിയാനംശഃ ഖണ്ഡിതഃ .

517
രാജാ ഭോജോ വിരാട് സമ്രാട് ഭൂപതിഃ ക്ഷത്രിയോ നൃപഃ .
യ ഏഭിഃ സ്തൂയതേ ശബ്ദൈഃ കസ്തന്നാർച്ചയതേ6 ബുധഃ7 ..9..
സ ത്വം രാജാ ച ഭോജശ്ച വിരാട് സമ്രാട് തഥൈവ ച .
ഭൂപതിഃ ക്ഷത്രിയശ്ചൈവ നൃപഃ സർവസഹസ്തഥാ ..8.94.1 0..
നിർജിതാഃ സുമഹാവീര്യാസ്ത്വയാ ദേവാഃ സവാസവാഃ .
കസ്ത്വയാ സദൃശോ ലോകേ ബാഹൈ്യകം8 രുദ്രമീശ്വരമ് ..11 ..
ത്വം പാതാ സർവലോകാനാം ഹർത്താ സ്രഷ്ടാ തഥൈവ ച .
കസ്തവാജ്ഞാം മഹാരാജ പ്രതിഹന്യാദ് ദുരാത്മവാൻ ..12..
വയം9 ച സർവേ ദൈത്യേന്ദ്ര വരമിച്ഛാമ10 ദാനവ .
വരദസ്ത്വം ഹി ഭൂതാനാമസ്മാകം വരദോ ഭവ ..13..
സനത്കുമാര ഉവാച
തേഷാം തദ്വചനം ശ്രുത്വാ വരദോസ്മീതി സോബ്രവീത് .
ഊചുസ്തേ ദൈത്യരാജാനം തദാ വചനകോവിദാഃ ..14. .
ഋഷയ ഊചുഃ
യദേതദുക്തം ഭവതാ നരകവ്യാധിമൃത്യുഷു .
ന തഥാ തദ് ഭവേദ് ദൈത്യ ഏഷ നോ ദീയതാം വരഃ ..15..
ദൈത്യ ഉവാച

മമ പ്രതിജ്ഞാ വിപ്രേന്ദ്രാഃ പൂർവമേവ തപോധനാഃ .
ലോകാനാം സുഖമേധേയം രാജാ ലോകസ്യ യദ്യഹമ് ..16..
ന തഥാ തത് കരിഷ്യാമി യദ്യഹം മുനിസത്തമാഃ11 .
മിഥ്യാപ്രതിജ്ഞഃ സ്യാം ചാഹമസത്യശ്ച ദുരാത്മവാൻ . .17..
തസ്മാദന്യദ്12 ഭവന്തോ മാം വര യാചന്തു13 സുപ്രിയമ് .
കർതാസ്മി തം തഥാ സർവം യാചേഹം14 ശിരസാ ഹ വഃ . .1 8. .

6 ...ശ്രയതേ - ഘ. . 7 ബുധൈഃ - ഘ. . 8 ത്യൈക്ത്യേകം (?) . 9 യമം - ഘ. . 10 വരമിച്ഛാമി - ഘ. . 11 ഋഷിസത്തമാഃ - ഘ. . 12 ...ദന്യം - (?) . 13 യാചത - ഘ. . 14.. .ചേയം - ഘ. .

518
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഋഷയഃ സർവ ഏവ തേ .
ഹിരണ്യാക്ഷമിദം വ്യാസ പുനരേവാബ്രുവൻ15 വിഭുമ് ..19..
ഋഷയ ഊചുഃ
ലോകധർമപ്രവൃത്ത്യർഥം ബ്രഹ്മണാ ദൈത്യപുംഗവ .
കൃതമേതത് പുരാ സർവം ധർമശ്ചാപി പ്രവർതിതഃ ..8.94.20..
സമീക്ഷ്യ ചൈതല്ലോകസ്യ ധർമശ്ചാപി16 പ്രവർത്തിതഃ .
നാഭൂതസ്തദ് ഭവേദ് ദൈത്യ ഇതി നോ വരദോ ഭവ ..21..
പ്രതിജ്ഞാ പ്രഭവേത് സാ യല്ലോകാനാം17 ദുഃഖവർജനമ് .
തച്ച തസ്മാന്ന നശ്യേത ബ്രഹ്മണഃ18 കൃതിരവ്യയാ ..22..
യാവത്ത്വം ദൈത്യ ലോകസ്യ രാജാ ഹ്യസി19 പ്രഭുശ്ച ഹ .
ഏവം ത്വയാനൃണത്വം20 ച ബ്രഹ്മണോ21ദ്യ കൃതം22 ഭവേത് ..23..
തേഷാം സ വചനം ശ്രുത്വാ ഋഷീൻ നിശ്ചിത്യ ദൈത്യരാട് .
യേ23 ദ്രോഹാഃശക്രപക്ഷാശ്ച മമാജ്ഞാഭങ്ഗകാരിണഃ . 24..
തേഷാമേവ ഭവേന്മൃത്യുർനരകേഷു ച യാതനാഃ .
ഏതദാഹ തദാ രാജാ തേ ചാപ്യൂചുർനരാധിപമ് . .25..
ഏവമസ്ത്വിതി താം24ശ്ചോക്ത്വാ യാതനാമോക്ഷമാദിശത് .
സ മുക്ത്വാ നാരകാൻ25 സർവാൻ ദദൗ സ്ഥാനസ്യ രക്ഷണമ് ..26..

പിതൃരാജാനമനഘ വിപ്രചിത്തിം മഹാബലമ് .
തതോവഘുഷ്യ സ ജയം പൂജയിത്വാ തു താന്ദ്വിജാൻ .
ജഗാമ ധനദാവാസം ഹിരണ്യാക്ഷോ മഹാബലഃ ..27..
തേ താം ധനേശസ്യ പുരീം മഹാബലാ വിനാദയംതോംന്ധകപാലിതാസ്തദാ .
ഹിരണ്യനേത്രം പരിവാര്യ26 ദാനവാസ്തദാഭിജഗ്മുർജലദാ ഇവാചലമ് ..28..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഹിരണ്യാക്ഷദിഗ്വിജയേ യമലോകാഭിഗമനോ നാമ ചതുർണവതിതമോധ്യായഃ

15 ..ബ്രവീദ് - ഘ. . 16 ധർമസ്യാപി - ഘ . 17 ദ്വായം ലോകാനാം - ഘ. . 18 തസ്യൈതദ് ബ്രഹ്മണഃ - ഘ. . 19 ഹ്യാസീത്- ഘ . 20 സ വാമൃണത്വം - ഘ . 21 ബ്രഹ്മണാ - ഘ. . 22 കൃതി - ധ. . 23 യോ - ഘ. . 24 ത്വാം - ഘ. . 25 വരദാൻ - ഘ. . 26 പ്രവിദാര്യ - ഘ. .

519

സനത്കുമാര ഉവാച
തഥാ1 ലങ്കാം2 സമാസാദ്യ ധനേശസ്യ പുരീം ശുഭാമ് .
അദൂരേ തസ്ഥുരുദ്ധൂതാഃ സന്നദ്ധകവചായുധാഃ ..1..
അവസ്ഥി���സ്തഥാ ദൃഷ്ട്വാ ദാനവാൻ3 ബലദർപിതാൻ .
ലങ്കാനിവാസിനഃ4 സർവേ നിധിപാലാസ്തഥൈവ ച ..2..
നിധയഃ ശംഖപദ്മാദ്യാ ഋഷയശ്ച തപോധനാഃ .
അർഘം രത്നാനി5 ചാദായ ദാനവായ ന്യവേദയൻ6 ..3..
ഊചുശ്ച തവ ദൈത്യേന്ദ്ര വയം വശ്യാ ന സംശയഃ .
കിങ്കരാശ്ച പ്രശാധ്യസ്മാൻ യഥാവദ്ദാനവേശ്വര7 ..4..
ഹിരണ്യാക്ഷ ഉവാച
മാ ഭീർഭവതു വോ യക്ഷാ മമ യൂയം ന സംശയഃ .
അയം രാജാ ഹി വഃ ശ്രേഷ്ഠോ ഹിരണ്യകശിപോഃ സുതഃ ..5..
പ്രഹ്ലാദോ ദേവസംഘാനാം സർവേഷാം വിപ്രബാധനഃ .
തതസ്തം തത്ര സംസ്ഥാപ്യ ധനേശം ദൈത്യപുങ്ഗവമ് .. 6..
അന്യേഷാം ദേവസംഘാനാം സ്ഥാനാന്യാപൂരയത്പുനഃ .
സംസ്ഥാപ്യ സർവസ്ഥാനേഷു സ്ഥാനിനോ ദാനവേശ്വരാൻ ..7..
അന്ധകന്ത്വമരാവത്യാ8മിന്ദ്രത്വേനാഭ്യഷേചയത് .

ഭൂർല്ലോകഞ്ചാഖിലം ദൈത്യഃ സ്വയമേവാന്വശാസത9 ..8..
ഭൂയശ്ച ധനുരാദായ സശരം സൂര്യസന്നിഭഃ10 .
ദൈത്യേന്ദ്രോ മേദിനീം പ്രാഹ മമാത്മാനം വിദർശയ11 ..9..
സാ ഭീതാ തസ്യ ദൈത്യസ്യ വേപമാനാ കൃതാഞ്ജലിഃ12 .
ജയേത്യുക്ത്വാഗ്രതസ്തസ്ഥൗ വിഷ്ണോർലക്ഷ്മീരിവാപരാ ..8.95.1 0 ..
താം മൃഗീമിവ ശാർദൂലോ ഭുജങ്ഗീമിവ പക്ഷിരാട് .
ശാർദൂലീം സിംഹ ഇവ ച സിംഹീം ശരഭരാഡിവ ..11 ..

1 തതോ (?) . 2 ലംകാം - ഘ . 3 ധനദോ - ഖ . 4 അലകാവാസിനഃ - ഘ. . 5 അർഘരത്നാനി - ഖ. . 6 നിവേദയൻ - ഖ. . 7 ദേവോ ധനേശ്വരഃ - ഘ., നരേശ്വരഃ ഖ . 8... സ്ത്വമരാവത്യാം - ഖ. . 9,.. ന്വശാസതേ ഖ. . 10 സൂര്യസന്നിഭം - ഖ. . 11 മമ ത്വം വൈ നിദർശയ - ഘ., ' വദേശത - ഖ. . 12 കൃതാഞ്ജലീ - ഖ. .

ഹംസീം കാക ഇവ ക്ഷുദ്രോ മയൂരീ മദ്ഗുരാഡിവ13 .
തഥാ താം സ ദിതേഃ പുത്രോ ജഗ്രാഹ രുഷിതാനനഃ .
ഉവാച ചൈവ14 സംരബ്ധസ്താം ദേവീം ഭയവിഹ്വലാമ് . . 1 2..
തവാഹം വസുധേ ഭർത്താ ബ്രഹ്മണാ പ്രകൃതഃ ശുഭേ .
മാന്യം15 പതിം ത്വമിച്ഛേഥാ രക്ഷിഷ്യേഹം തതോ ഹി തേ . .1 3 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ രസാതലം16 ഗത്വാ സ്വപുരസ്യ സമീപതഃ .
ബബദ്ധ നാഗപാശൈസ്താം ദുഷ്ടാമിവ യഥാങ്ഗനാമ് ..14..
തതോചലേന ദൈത്യേന്ദ്രഃ ശംഖേന സുമഹാബലഃ .
ആർത്താം രുരോധ17 ദുഷ്ടശ്ച18 കന്ദരാമിവ വീര്യവാൻ19 ..15..
തതോസ്യാ രക്ഷണേ നിത്യമുദ്യുക്താൻ രക്ഷിണോ ദധൗ20.
കിങ്കരാന്നാമ ദൈത്യേന്ദ്രാൻ സഹസ്രാണി ചതുർദശ .. 16 ..
സ തഥാ തദ്വിധായൈവ ദൈത്യേന്ദ്രസ്തുഷ്ടിമാൻ ബഭൗ .
കൃഷീബല ഇവ ക്ഷേത്രം സുനിഷ്പന്നം സമീക്ഷ്യ ച . . 17..

കൃതകൃത്യോഹമിത്യേവ ബുദ്ധിം ചക്രേ സ പാർഥിവഃ .
സംയുജ്യ സ്വസുതം ജ്യേഷ്ഠം ദാരൈഃ സാധുരിവാത്മവാൻ . .18. .
അന്തരം ന ച തസ്യാന്യഃ21 കശ്ചിത്പ്രാപ്നോതി സുവ്രത22 .
സ്വസഹായസ്യ23 വിപ്രസ്യ യഥാ ദമ്ഭേന വർതതഃ . .19. .
യജധ്വം24 ദാനവാസ്സർവേ വിപ്രാൻപൂജയതേതി ച .
ദേവഞ്ച ശൂലിനം സർവേ നമസ്യത25 പുനഃ പുനഃ ..8.95.20 ..
ധർമമേവ നിഷേവധ്വമിതി സോജ്ഞാപയത്തദാ .
ന തസ്യാ26 ധാർമികഃ കശ്ചിദ് ദൈത്യോ വാ ദാനവോപി വാ ..21..

13 ഡങ്ഗുരാഡിവ - ഖ. . 14 ദൈവേ - ഖ . 15 നാന്യം - ഘ. . 16 അഥ പൃഥ്വീം തതോ - ഘ. . 17 ദദജ - ഖ. . 18 ദുഷ്ടസ്യ - ഖ . 19 രാജാക്രമ്യ വിനഷ്ടാം താം ഭർതാ സ്വാമീവ യോഷിതമ് - ഘ . 2. ദദൗ - ഖ. ഘ. . 21 തസ്യാന്യത് - ഖ. . 22 സുവ്രതഃ - ഖ- ഘ. . 23 അസഹായസ്യ - ഘ. . 24 ജയധ്വം - ഖ. . 25 നമസ്യ ച - ഖ. . 26 തസ്യ - ഖ. .

രാജ്യേഭവദ് ദുരാചാര27സ്തസ്മിൻ28 രാജ്യം പ്രശാസതി .
സ്വയമേവ സ വായുശ്ച ചന്ദ്രശാഃ സൂര്യ ഏവ ച29 . . 22 . .
അഭവദ് വ്യാസ ലോകേഷു തപോബലസമന്വിതഃ .
ഓഷധ്യഃ സ്വവമുദ്ഭൂതാസ്തസ്മിൻ രാജനി ശാസതി 30 . . 23 . .
വിനാ കൃഷ്ടിം31 സം ഭവന്തി സർവലോകസ്യ സാധികാഃ32 .
സ ഏവ താസ്സമാദായ33 ക്ഷരം34 നയതി ദൈത്യരാട് . . 24. .
സ ഏവാമർദയച്ചാപി നിനായ ച പുനർഗൃഹാൻ.
സ ഏവ ദണ്ഡികോഭൂച്ച ദണ്ഡശ്ചൈവ35 സ ഏവ ഹി . . 25 . .
സ ഏവ യോഗാത്36 സർവത്ര ചൗരാദ്37 രക്ഷതി നിത്യദാ .
ന തസ്യ വ്യാധിതഃ കശ്ചിന്മ്രിയതേ വാപി കശ്ചന . . 26 . .
പരദാരപ്രസക്തോ വാ പിശുനോ വാപി കർഹിചി തു .

ഹിംസകാ ന ച തസ്യാസന്ന ചാപ്യധാർമികാഃ ക്വചിത് . . 27. .

പല്വലാനി തഡാഗാനി സരിത്പ്രസ്രവണാനി ച .

വിനാ വൃഷ്ട്യാ38 ഭവന്ത്യേതേ സർവത്രൈവ ച സുസ്ഥിതമ് . . 28 . .

ന സന്തി തസ്യ രക്ഷാംസി ന പിശാചാശ്ച ഹിംസ്രിണഃ .

ഈതയശ്ച ന സന്ത്യസ്യ ന ദ്വന്ദ്വാനി ച കാനിചിത് . . 29 . .

ന ജുഹ്വതേ തദാ വഹ്നിം വിപ്രാസ്തസ്□□സ്തു രാജനി .

നാധീയതേ യജന്തേ വാ ഏകവർണമഭൂത്തദാ . . 8.95.30 . .

ഭൃഗവോ യേഭവൻ വിപ്രാ ദാനവാനാം മുദാവഹാഃ .

അധീയതേ39 യജന്തേ ച ഏവം ത വ്യാസ സർവശഃ . . 31 . .

ഹൃഷ്ടപുഷ്ടമഭൂത്40 സർവം41 വ്യാധിദുഃഖവിവർജിതമ്42 .

വർണാശ്രമ43 പരിത്യക്തം സർവലോകസമം44 ജഗത് . . 32 . .

27 ദുരാചാര ഖ. 28 ഇതി - ഖ . 29 ഹി - ഖ . 30 രാജ്യം പ്രശാസതി (?) . 31 വൃഷ്ടി - ഖ, കൃഷ്ടം - ഘ . 32 വൈ കൃഷിഃ - ഘ, സാധികാ ഖ . 33 താമ്സമാദായ - ഘ, സമാസ്ഥായ (ധായ) (?) . 34 സ്വയം - ഘ . 35 ദണ്ഡാച്ചൈവ - ഖ . 36 യം ഗാൻ - ഖ . 37 ചൗരാൻ - ഖ . 38 വൃഷ്ടിം - ഘ . 39 -അധ്യായ (?) - ഖ. . 80 പുഷ്ടധസ്തൈശ്ച തേ - ഖ 41 സർവ - ഖ. . 42. വിവർജിതാഃ - ഖ. . 43 കർമ്മാശ്രമ (ധർമാ...) - ഖ, വർണാശ്രയ - ഘ . 44 കർമണോപസ (ശ) മം - ഘ. .

522

തന്നൃത്യഗീതോത്സവനിത്യയുക്തം സുഖപ്രസുപ്തം രതികാര്യയുക്തമ് .

ജഗദ് ബഭൗ രാജനി ദൈത്യദേവേ45 ഹിരണ്യനേത്രേ ദിതിനന്ദനേതി46 ..33 ..

ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഹിരണ്യാക്ഷരാജ്യവർണനോ നാമ പഞ്ചനവതിതമോധ്യായഃ

വ്യാസ ഉവാച

തഥാ രാജനി ദൈത്യേന്ദ്രേ ത്രൈലോക്യാധിപതൗ ശുഭേ .

ധരണ്യാഞ്ചൈവ ബദ്ധായാം സുഖിതാസു പ്രജാസു ച ..1..

സ്ഥാനേഭ്യശ്ച്യാവിതാ ദേവാ ഹ്യപ്രതിഷ്ഠാ മഹാബലാഃ .

കിമകുർവത1 ദുഃഖാർത്താ ഏതന്മേ2 ശംസ സർവശഃ ..2..

സനത്കുമാര ഉവാച

ശൃണുഷ്വ ധർമ (?) ദേവാനാമവസ്ഥാ യാ ബഭൂവ ഹ .
യദകുർവത3 ദുഃഖാർത്താസ്തത്ര സർവേ യഥാക്രമമ് ..3..
ഹവ്യവാഹോഗ്നിരഭവദ്ദേവാനാം ഭാഗവർദ്ധനഃ .
തം നിരസ്യ തദാ ദൈത്യോ വഹ്നിമന്യം ചകാര ഹ ..4..
തസ്മിൻകർമണി വിപ്രേന്ദ്ര മന്ത്രാസ്തദനുഗാഭവൻ .
ദൈത്യദാനവഭാഗാനാം വക്താരഃ ശുഭസാധകാഃ . .5..
തതോ യജ്ഞഃ സ്വയം ദൈത്യാനുപതസ്ഥേ മഹാത്മനഃ .
യജ്ഞേ ഗതേ ച ദൈത്യേന്ദ്രാന്ദേവാഃ സർവേ മൃതാ ഇവ ..6..
അഭവന്നഷ്ടസംജ്ഞാശ്ച മന്ദവീര്യപരാക്രമാഃ .
നിഃശ്രീകാശ്ച നിരുദ്യോഗാ നിരാക്രന്ദാ സമുത്സുകാഃ ..7..
മന്ത്രദഗ്ധാ യഥാ സർപാ വജ്രപിഷ്ടാ യഥാചലാഃ .
ഗരുത്മതാഭിസന്ദഷ്ടാഃ പന്നഗാ ഇവ നിർവിഷാഃ ..8..

45 ദൈത്യനായകേ - ഘ. . 46 ദാനവേന്ദ്രഃ - ഘ .
1 കിമകുർവന്ത - ഖ. . 2 ഏതന്നഃ - ഖ. . 3 യദകുർവന്ത - ഖ. . 4 ഇവാചലാഃ - ഖ. .

വിഹീനാദ്ഭി5ര്യഥാ വൃക്ഷാ ബാന്ധവൈർവാപി യോഷിതഃ .
തഥാ തേ ദൈവതാ6 വ്യാസ ഹൃതരാജ്യാ ഹൃതശ്രിയഃ . .9. .
ചിന്തയന്തി ഹൃദാ ചൈവ ശുഷ്യന്തി7 വിലപന്തി ച .
അഥ ദേവഃ സ്വയമ്ഭൂസ്താൻ ജ്ഞാത്വാ ദേ[illegible]സ്തഥാവിധാൻ . . 8.96.10 . .
വിമാനേനാർകവർണേന പ്രോവാചേദം പിതാമഹഃ .
ഭോ ദേവാ നഷ്ടസംജ്ഞാ സ്ഥ കിമർഥം ദുഃഖിതാ ഭൃശമ് .
തപോയോഗബലം വോദ്യ ദദാമി സുരപുങ്ഗവാഃ ..11 ..
യൂയം ലോകസ്യ കർതാരോ ഹർതാരശ്ചൈവ സർവശഃ .
ന യുക്തം ഭവതാമേതത് ക്ലീബവത് സ്ഥാതുമദ്യ വൈ . .12. .
സ്വീയം യോഗം മദീയഞ്ച8 ത്യക്ത്വാ ദുഃഖം മഹാബലാഃ .
പ്രതിപദ്യത മാ ശോകേ സ്വയം ദേവാഃ പ്രവർതത ..13 ..

ന തമോ ഭാസ്കരാദ്യുക്തം ന സോമാദുഷ്ണതാ യഥാ .
നാഗ്നേര്യഥാ തുഷാരശ്ച9 നാമൃതം ഭുജഗാദപി ..14. .
നാസാധോഃ സാധുഭാവശ്ച ന കുലീനാദശോഭനമ് .
നാധർമോ10 നിയമേഭ്യശ്ച ന വേദേഭ്യശ്ച ദുർമതിഃ .. 1 5..
തഥാ ന യുക്തം യുഷ്മാകമിദം ദേവാ11 മഹാത്മനാമ് .
ആപത്സു ന12 വിഷീദന്തി യേ കേചിത്തേജസാ13 സ്ഥിതാഃ . .16..
തേ14 യൂയമാപദം പ്രാപ്യ ന ശോകം കർതുമർഹഥ .
മാ ഭവന്തോവസീദന്തു രാജ്യം ഭൂയോ ഭവിഷ്യതി .. 17..
മഹായോഗബലോപേതോ ഹിരണ്യാക്ഷോദ്യ ദേവതാഃ .
അശക്യോ ഹന്തുമല്പേന തേജസാ ദിതിനന്ദനഃ . .18..
പ്രതീക്ഷന്തു15 ഭവന്തോസ്യ തപസഃ ക്ഷയമവ്യയാഃ .
ക്ഷീണേ തപസി ദൈത്യേന്ദ്രം യുദ്ധേ16 വിഷ്ണുർവധിഷ്യതി17 ..1 9. .

5 വിശാഖാഭി - ഘ. . 6 ദേവതാ - ഖ . 7 മുഹ്യന്തി - ഘ . 8 സ്വയം - ഘ.,... സ്തഥാ യോ ധർമം - ഖ. . 9 നാഗ്നേ സ്തുഥാരശ്ച യഥാ - ഖ. . 10 നാധർമാ - ഖ. . 11.. മിമം ദേവാ - ഖ., ദേവാനാം ച - ഘ. . 12 ച - ഖ. . 13.. ത്തേജസി - ഘ. . 14 യേ - ഖ. . 15 പ്രതീക്ഷന്താം (?) . 16 യുധി - ഘ. . 17 ര്ഹനിഷ്യതി - ഖ. .

സനത്കുമാര ഉവാച
ത ഏവം ബ്രഹ്മണാ പ്രോക്താ ലബ്ധയോഗാഃ18 സുരേശ്വരാഃ .
പ്രണമ്യ സർവഭൂതാനാം സ്രഷ്ടാരമിദമബ്രുവൻ19 . .8.96.20 . .
ഹൃതാനി നോ മഹായോഗസ്ഥാനാനി ദിതിനന്ദനൈഃ .
ക്വ തിഷ്ഠാമ വയം ബ്രൂഹി ദിശ നഃ സ്ഥാനമവ്യയമ് ..21 ..
ബ്രഹ്മോവാച
ഹൃതാനി സർവസ്ഥാനാനി യുഷ്മാകം വിദിതഞ്ച20 മേ .
ശൃണുധ്വം യത്ര വസ്തവ്യം21 യുഷ്മാഭിര്യോഗമായയാ ..22..
യൂയം സർവേ ശരീരേഷു22 യോഗാദ് വിശത23 സത്തമാഃ .

പ്രജാനാം സർവതോ ദേവാസ്തതോ വൃത്തിമവാപ്സ്യഥ ..23..
തേഷാ24മശിതപീതൈശ്ച സംസ്കാരൈശ്ച പൃഥഗ്വിധൈഃ .
പൃഥിവീ നാഗബദ്ധാപി25 യുഷ്മാനാപ്യായയിഷ്യതി ..24..
സനത്കുമാര ഉവാച
ത ഏവമുക്താ26 ദേവേന ദേവാഃ സർവേ27 സവാസവാഃ .
തഥാ ചക്രുര്യഥോവാച ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ ..25..
തേവർതയന്ത സതതം തത്രസ്ഥാഃ സുരസത്തമാഃ .
ചതുര്യുഗമുപാസന്തോ28 ലോകധാതുർമതേ സ്ഥിതാഃ . .26..
അഥ യോഗാദ് ഹിരണ്യാക്ഷഃ പ്രജാസു സമവാസ്ഥിതാൻ29 .
സുരാനപശ്യദ്യോഗാത്മാ ചുക്രോധ30 ച സ31 താൻപ്രതി ..27..
യസ്മിന്യസ്മിന്നപശ്യച്ച സുരം സ സമവസ്ഥിതമ്32 .
അവധീത്തം തമഭ്യേത്യ തദാ ദാനവസത്തമഃ .. 28..

18 പ്രോക്തം - ഖ, ലബ്ധ്വാ യോഗം (?) . 19 മബ്രവീത് ഖ . 20 വിദിതസ്യ - ഖ. . 21 വക്തവ്യം - ഖ . 22 സർവശരീരേ - ഖ., മേ - ഘ. . 23 വസത - ഖ . 24 താസാ (?) . 25 ചാവകല്പൈശ്ച - ഘ. . 26 തദേവമുക്ത്വാ - ഖ. . 27 സർവേ ദേവാഃ - ഖ. . 28 മുപാസന്ത - ഖ. . 29 സമുപസ്ഥിതാൻ - ഘ . 30 ചുകോപ - ഖ. . 31 സ ച - ഖ. . 32 സമമവസ്ഥിതമ് - ഖ .

525

അഹം പ്രജാഃ സദോദ്യുക്തോ രക്ഷാമി സതതം ഭയാത് .
മമൈവ താ ദുരാചാരാ വിദ്വിഷോ വർധയന്ത്യുത .. 29 ..
കൃതഘ്നാഃ സ്വാമിഘാതിന്യോ ദുഷ്പൂരാ ദുഷ്ടചേതസഃ33 .
മമ ശത്രൂനിമാ ദുഷ്ടാ34നന്നപാനാദിഭിസ്സദാ . . 8.96.30 . .
ആപ്യായയന്തി ദുർവൃത്താ ദണ്ഡാർഹാ മേ തതസ്തു താഃ35 .

- --- - - - - - .
യത്ര തത്ര ഗതാഃ സർവാഃ36 പ്രജാഃ സർവത്ര സോവധീത് . . 31 ..
പല്വലാനി തഡാഗാനി നദീഃ പ്രസ്രവണാനി ച .
സർവാണ്യേവ തദാ യോഗാദശോഷയത37 ദാനവഃ . . 32 ..
ഓഷധ്യോകൃഷ്ടപച്യാശ്ച യാ ഹ്യാ[illegible]സ്തസ്യ സുവ്രത .
വ്യനാശയത് സ താശ്ചാപി വൃക്ഷവല്ലീരപോഥയത്38 . .3 3 ..

തന്നഷ്ടവൃക്ഷക്ഷുപവല്ലിപല്ലവം തൃണൗഷധീപ്രസ്രവണോദകാശയമ്39 . സരി40ത്തഡാഗാവടശുഷ്കപല്വലം ജഗദ് ബഭൗ കച്ഛപപൃഷ്ഠസന്നിഭമ് പ്രണഷ്ടവർണാശ്രമധർമസംയമം വിനഷ്ടഘോഷവ്രജപക്ഷിമാനുഷമ്41 .
ദ്വിപാശ്വപത്യാദിഗണൈർവിനാദിതം42 യുഗാന്തകാലാഗ്നിമുദഗ്രവജ്ജഗത്43
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ബ്രഹ്മണോ വാക്യം നാമ ഷൺനവതിതമോധ്യായഃ

സനത്കുമാര ഉവാച
തഥാഭൂതം ജഗദ് ദൃഷ്ട്വാ ദേവാസ്തേ ദുഃഖപീഡിതാഃ .
വൈരാജം ലോകമാസാദ്യ ഭൂയോപശ്യൻ പിതാമഹമ് . . 1 ..
തേ1 സർവേ സമുപാഗമ്യ പ്രണമ്യ ച പുനഃ പുനഃ .
ഊചുസ്തേ2 കർമ ദൈത്യസ്യ സർവമേവ3 സുദുഃഖിതാഃ ..2. .

33 ദുഷ്ടചേതസാ - ഖ . 34 ന്ദൃഷ്ട്വാ - ഖ . 35 തതസ്തതഃ - ഖ, തതസ്ത്വിതി (?) . 36 സർവേ ഖ 37 യോഗാദപോഥയത - ഘ . 38 രശോഷയത് - ഖ . 39 പല്ലവം തഥൗഷധപ്രസ്രവണാദകാശയമ് 40 ശുഷ്യത് - (?) . 41 ധർമസംയമസ് - ഘ. 42 ശ്ച ഹ്യൃക്ഷാദിഗണൈർവിനാദിതം (?) - ഖ. . 43 നിസുര..
1 തം (?) . 2... സ്തതഃ - (?) . 3 സർവ ഏവ. - ഖ .

526
നിവേദ്യ ച പുനർദേവമൂചുസ്തേ ലോകകാരണമ് .
ഭഗവൻ ഹൃതരാജ്യാശ്ച ദുർബലാശ്ച തഥാ വിഭോ . .3 . .
അസമർഥാ വയം തസ്യ സ്ഥാതും ദൈത്യസ്യ സംയുഗേ .
ന ച സ്ഥാനം5 പ്രപശ്യാമോ യത്ര തിഷ്ഠാമ വിജ്വരാഃ . .4..
സനത്കുമാര ഉവാച
തേഷാം തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഭീതാനാം ത്രിദിവൗകസാമ് .
ഉവാച ഭഗവാൻ ബ്രഹ്മാ സർവാനേവ ദിവൗകസഃ ..5. .
ന ഭേതവ്യം സുരാസ്തസ്യ യോഗിനഃ സുമഹാത്മനഃ .
സമാപ്തം തപസഃ സർവം ഫലം ദൈത്യസ്യ തസ്യ തത് ..6. .
കാലസ്തസ്യാഭിസംപ്രാപ്തോ ജീവിതാന്തകരഃ സുരാഃ .
തസ്മാത് സർവേ മയാ സാർധം യാത വിഷ്ണും പ്രയാചത ..7..
ഭവന്തോ നിർബലാ ഹ്യദ്യ7 അശക്താസ്തസ്യ ബാധനേ .
വിഷ്ണുഃ ശക്തഃ സ തം ദൈത്യം ജീവിതാച്ച്യാവയിഷ്യതി ..8..
പൂർവം ഹി ജാതേ തസ്���സ്തു വാഗുവാചാശരീരിണീ .
നായം വധ്യോ മനുഷ്യസ്യ ന ദേവസ്യ കഥഞ്ചന ..9..
നാപി തിര്യക്ഷു ജാതസ്യ8 ന ഭൂമൗ ന ച തേജസി .
നാകാശേ നാപി ലോകേഷു മഹാത്മായം ഭവിഷ്യതി . .8.97.1 0 ..
സ ഏഷ ദേവാ ദൈത്യേശോ മഹാത്മാ ധാർമികസ്തദാ9 .
അവധ്യഃ സർവഭൂതാനാം10 വധ്യോ ദുഃഖാദ് ഭവിഷ്യതി .. 11 ..
വാരാഹം രൂപമാസ്ഥായ ന ദൈവം നാപി മാനുഷമ്11 .
ന ച തിര്യക്ഷു തജ്ജാതം നരവാരാഹമസ്തി വൈ . . 12 . .
പാതാലേ ച പ്രവിശ്യൈവ നാസൗ12 ഭൂർനാപി ഖം ഹി തത് .
ന തേജോ നാപി ലോകോസൗ സർവതോ മുക്തമേവ13 തത് .. 13 ..

4 സംയുഗേ സ്ഥാതുമഗ്രതഃ - ഘ. . 5 സംസ്ഥാനം - ഖ. . 6 യ പ്രപശ്യാദ്യ - ഖ. . 7 സർവേ - ഘ. . 8 ന പിത്യയക്ഷരാജസ്യ - ഘ. . 9 സ്തഥാ (?) . 10 അപത്യമിവ ഭൂതാനാം - ഖ. . 11 ന ദേവത്വം ന ഭാനുഗമ് - ഖ., ന തു മാനുഷമ് - ഘ. . 12 നാദോ (?) . 13 യുക്തമേവ - ഘ .

527
സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്തേ ഹൃഷിതാഃ സർവേ പ്രണമ്യ ച പിതാമഹമ് .
ഊചുർഗച്ഛാമ ദേവേശ കാലോതിക്രമതേ ഹി നഃ14 . .14..
തതസ്തേ സർവ ഏവൈത്യ ശ്വേതം പർവതസത്തമമ്15 .
വിഷ്ണും സഹിഷ്ണും ജിഷ്ണുഞ്ച ദാനവായുതമർദനമ് . .1 5..
അസ്തുവൻ വാഗ്ഭിരിഷ്ടാഭിഃ പ്രണമ്യ ബഹുമാനതഃ .
നമഃ സർവരിപുഘ്നായ ദാനവാന്തകരായ ച ..1 6. .
നമോ ജിതായ ദേവായ വൈകുണ്ഠായ മഹാത്മനേ .
നമോ നിർധൂതരജമേ നമഃ സത്യായ ചൈവ ഹി16 ..17..
നമഃ സാധ്യായ ദേവായ നമോ ധാമ്നേ സുവേധസേ17 .
നമോ യമായ ദേവായ ജയായ ച നമോ നമഃ . . 18 . .
നമശ്ചാദിതിപുത്രായ നരനാരായണായ ച .
നമസ്സുമതയേ ചൈവ നമശ്ചൈവാസ്തു വിഷ്ണവേ . .1 9..
നമോ വാമനരൂപായ കൃഷ്ണദ്വൈപായനായ ച .
നമോ രാമായ രാമായ ദത്താത്രേയായ വൈ നമഃ . .8.97.2 0 ..
നമസ്തേ നരസിംഹായ18 ധാത്രേ ചൈവ19 നമോ നമഃ .
നമഃ സാധ്യായ വേദായ ചക്രിണേ വൈ നമോ നമഃ . .21 ..
നമഃ ശകുനിഹന്ത്രേ20 ച നമോ ദാമോദരായ ച .
സലിലേ തപ്യമാനായ നാഗശയ്യാപ്രിയായ ച . . 22 . .
നമഃ കപിലരൂപായ മഹതേ പുരുഷായ ച .
നമോ ജീമൂതരൂപായ മഹാദേവപ്രിയായ ച . .2 3 . .
നമോ രുദ്രാർധരൂപായ21 തഥോമാരൂപിണേ നമഃ22 .
ചക്രമുദ്ഗരഹസ്തായ മഹേശ്വരഗണായ ച . .24. .

14 കാലോതിക്രാമതേ - ഖ,. തിക്രമതീഹ നഃ - ഘ . 15 ശ്വേതപർവതസത്തമമ് - ഖ. . 16 ഹ - ഖ . 17 ച വേധസേ - ഘ, സുമേധസേ (?) . 18 നാരസിംഹായ - ഘ. . 19 ഋതവേ ച - ഘ. . 20 ശത്രുനിഹന്ത്രേ - ഘ. . 21 രതാർധരൂപായ - ധ. . 22 തഥാ ദാമോദരായ ച - ഘ .

528
ശിപിവിഷ്ടായ ച സദാ നമഃ ശ്രീവത്സധാരിണേ .
ധുന്ധുമാരായ ശൂരായ മധുകൈടഭഘാതിനേ ..25. .
ചതുർഭുജായ കൃഷ്ണായ രത്നകൗസ്തുഭധാരിണേ .
ത്രിവിക്രമവിയത്സ്ഥായ പീതവാസഃ സുവാസസേ . .26..
നമഃ പുരുഷഘാതായ ഗദാഖഡ്ഗോഗ്രധാരിണേ .
യോഗിനേ യജമാനായ ഭൃഗുപത്നീപ്രമാഥിനേ . .27..
വൃഷരൂപായ സതതമാദിത്യാനാം വരായ ച .
ചേകിതാനായ ദാന്തായ ശൗരിണേ വൃഷ്ണിബന്ധവേ23 ..28..
മുരാശ്വഗ്രീവനാശായ24 തഥൈവാസുരസൂദിനേ .
നമസ്തേ ശാർങ്ഗ ധനുഷേ സൗഭശാല്വവിഘാതിനേ ..29..
നമസ്തേ പദ്മനാഭായ ബ്രഹ്മദേഹപ്രവേശിനേ25 .
നമോ ജയായ ശർവായ രുദ്രദത്തവരായ ച ..8.97.3 0..
നമഃ സർവേശ്വരായൈവ നഷ്ടധർമപ്രവർത്തിനേ .
പുരുഷായ വരേണ്യായ നമസ്തേ ശതബാഹവേ ..3 1. .

തവ പ്രസാദാത് കൃച്ഛ്രം വൈ26 തരാമ പുരുഷോത്തമ .
ഹൃതരാജ്യാ വയം സർവേ ന ത്വം വേത്സി മഹാഭുജ .
ഹിരണ്യാക്ഷേണ വൈകുണ്ഠ തം നാശയ മഹാഭുജ . .3 2..
സനത്കുമാര ഉവാച
യ ഇദം വൈഷ്ണവം സ്തോത്രം ഭക്ത്യാ പരമയാ യുതഃ .
കീർതയേത്സതതം മർത്യഃ സർവപാപൈഃ പ്രമുച്യതേ ..33..
മൃതശ്ച സർവലോകേഷു വർഷകോടിചതുർദശ .
പൂജിതഃ സർവദേവൈശ്ച മോദതേ നാത്ര സംശയഃ ..34..
കീർതയത്യേവ യ ഇമം പ്രാണിഭ്യോ വിപ്രമുച്യതേ .
സ മൃത്യുലോകമപ്രാപ്യ ചരതേ ദുഃഖവർജിതഃ ..35. .

23 ഗോവൃഷ്ണിബാന്ധവേ - ഘ. . 24 പുരാശ്വഗ്രീവനാശായ. - ഖ. . 25... ഥ ദേശിനേ - ഖ., ഇതഃ പരം പത്രമേകം? ഖണ്ഡിതമ് ഖ പുസ്തകേ . 26 വ - ഘ. .

529
സനത്കുമാര ഉവാച
 - - - - - - - - - .
ഉവാച സുരശാർദൂലാനിദം സംപൂജയൻസദാ . . 36 . .
ഇതഃ സ ദൈത്യോ ദുർബുദ്ധിർദേവാൻ ദ്വേഷ്ടി സഹായവാൻ .
ക്രിയതാം മർത്യരൂപം മേ വാരാഹം മാം വിധാര്യതാമ് . . 37 . .
മഹാത്മാ സ ച ദൈത്യേന്ദ്രോ ബലവാൻ ധാർമികശ്ച ഹ .
ന ച ശക്യോ മയൈകേന ഹന്തും സത്യം ബ്രവീമി വഃ27 . . 38 . .
സർവദേവമയം രൂപം വാരാഹം28 നന്ദിവർധനമ് .
തത്സമാസ്ഥായ ഹന്താസ്മി ദൈത്യേന്ദ്രം തം മഹാബലമ് . .3 9. .
തേന രൂപേണ സർവേഷാമസ്മാകം ദേവസത്തമാഃ .
ബ്രഹ്മാ ബ്രഹ്മത്വമാപന്നഃ പ്രസ്ഥാതാ യമ ഇത്യപി . .8.97.40 . .
ഉദ്ഗാതാ തത്ര വരുണോ ഹിരണ്യാക്ഷസ്തതഃ പശുഃ .
ശമിതാഹം സുരശ്രേഷ്ഠാ യശസ്തസ്യ മഹാബലഃ . .41 . .
അദ്യ പശ്യന്തു ഭൂതാനി മമ തസ്യൈവ ചോഭയോഃ .
-- - - - - - - - - - - - - - - . .42 . .
അരണ്യേ വാസിതാഹേതോർമത്തയോർഗജയോരിവ .
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഗർജിതം ച മഹാത്മനഃ . .43 . .
ഹർഷോത്ഫുല്ലേക്ഷണാഃ സർവേ നിരീക്ഷന്തഃ പരസ്പരമ് .
മേനിരേ ഹത ഇത്യേവ ദൈത്യേന്ദ്രം സുമഹാബലമ് . .44 . .
തേഷാം തദുത്ഫുല്ലകുശേശയപ്രഭം വക്രേക്ഷണം29 ചാരുതരാവഭാസകമ് .
ഹതഃ സ ദൈത്യോ നരസിംഹരൂപിണാ യഥാ പുരാ തസ്യ ഗുരുർമഹാബലഃ ..45. .
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ ഹിരണ്യാക്ഷവധോപായോ നാമ സപ്തനവതിതമോധ്യായഃ

27 തേ - ഖ. . 28 വരാഹ - ഘ. . 29 ചക്രേക്ഷണ - ഘ .

530
സനത്കുമാര ഉവാച
അഥ തേ സുരശാർദൂലാസ്തസ്യ രൂപം പ്രചക്രിരേ .
 . .. .
സപ്തലോകമയം തസ്യ ശരീരം ചക്രുരീശ്വരാഃ ..1 ..

അസ്ഥീനി പർവതാഃ സർവേ നദ്യോ1 നാഡ്യശ്ച തസ്യ തു .
രുധിരം ചാബ്ധയഃ2 സപ്ത കഫപിത്താനിലാ ഗുണാഃ3 ..2..
പുരീഷം ചാപ്യോഷധയോ ധർമോ രേതഃ4 കൃതോസ്യ തു .
മൂത്രം തസ്യാഭവന്മേഘാ വായവഃ സപ്ത കോഷ്ഠഗാഃ .. 3 ..
ശിരസ്തസ്യാഭവൻ സാധ്യാ രുദ്രോ മൂർധാനമാസ്ഥിതഃ (?) .
ലലാടേ തസ്യ ധർമോഭൂത് നാസികാ വായുരാത്മവാൻ ..4..
സൂര്യാചന്ദ്രമസൗ നേത്രേ ശ്രോത്രേ തസ്യ ദിശോഭവൻ .
ഭ്രുവോസ്തസ്യാഭവൻ പ്രാണാ അഹോരാത്രം ച പക്ഷ്മണീ5 . .5..
ആസ്യം തസ്യാഗ്നിരഭവത്6 വഡവാ മുഖസംസ്ഥിതാ .
ഓഷ്ഠേഭൂദന്തരിക്ഷം ച ദന്താശ്ച ഭുജഗാഭവൻ ..6. .
ചത്വാര്യസ്ത്രാണി ദംഷ്ട്രാശ്ച കൃതാനി സുമഹാന്തി വൈ .
അസ്ത്രം പാശുപതം പൂർവം ദ്വിതീയം ചക്രമേവ ച . .7..
ബ്രഹ്മദണ്ഡം7 തൃതീയഞ്ച ചതുർഥം ബ്രഹ്മണഃ ശിരഃ .
ഗ്രീവാ തസ്യാഭവത്സോമോ രുദ്രഃ സ്കന്ധേ ച സംസ്ഥിതഃ ..8..
ഗണ്ഡേ ചാപി തഥാദിത്യാ ഹസ്തൗ8 രുദ്രൈശ്ച നിർമിതൗ .
അംഗുല്യസ്തസ്യ കീർതിശ്ച ലക്ഷ്മീഃ സിദ്ധിസ്തഥൈവ ച . .9..
- - - - പ്രവൃത്തിശ്ച9 നഖാശ്ചാസ്ത്രാണി സർവശഃ .
യമദണ്ഡഃ കാലദണ്ഡോ മൃത്യുദണ്ഡസ്തഥൈവ ച . .8.98.1 0 ..
രുദ്രദണ്ഡശ്ച ചത്വാരോ ബാഹുപാദാഃ10 കൃതാഃ പ്രഭോഃ11 .
സാധ്യാ ദേവോ ഉരസ്തസ്യ ഹൃദയം സോമ ഇത്യപി .. 11 . .

1 വശാ - ഘ. . 2 ചാന്തരാഃ - ഘ. . 3 ഗുണം - ഘ. . 4 ചേതഃ - ഘ. . 5 പക്ഷിണീ - ഘ. . 6 തദഗ്നിരഭവത - ഘ. . 7 ബ്രഹ്മദത്തം - ഘ. . 8 ഹനൂ (?) . 9 പ്രവൃത്തിശ്ച നിവൃത്തിശ്ച (?) . 10 വാഹപാദാഃ - ഘ. . 11 പ്രഭുഃ - ഖ,... വതു - ഘ. .

531

ഉദരം തസ്യ ഭൂതാനി മഹാന്തി ഋഷിസത്തമ12 .
നാഭിസ്തസ്യാഭവന്മാതാ അദിതിർബ്രഹ്മസത്തമ ..12..
ശിശ്നം പ്രജാപതിസ്തസ്യ മിത്രോപാനേഭവത് സ്ഥിതഃ .
വസവസ്തസ്യ പാർശ്വേഷു തഥാ ധർമശ്ച പൃഷ്ഠതഃ ..13 ..
മൃത്യുഃ കാലോ യമശ്ചൈവ ഹസ്തപാദതലാശ്രിതാഃ13 .
അശ്വിനൗ തസ്യ ലാങ്ഗൂലം പിതരഃ സന്ധിഷു സ്ഥിതാഃ ..14..
നിയതിഃ കാലപാശശ്ച14 കൃതാന്തകലഹാവപി .
വ്യാധയശ്ചാപി യേ കേചിദ് ദൃഷ്ടിം തസ്യ സമാശ്രിതാഃ .. 15..
യക്ഷാശ്ച രാക്ഷസാശ്ചൈവ ഗന്ധർവാഃ പന്നഗൈഃ സഹഃ .
സർവേ ത്വചം സമാശ്രിത്യ സംഹതാഃ16 സമവസ്ഥിതാഃ . . 16 ..
തഥാ സർവാണി ഛന്ദാംസി വേദാ ഇഷ്ടയ ഏവ ച .
രോമകൂപേഷു സർവാണി താനി തസ്ഥുഃ പൃഥക് പൃഥക് ..17. .
ദാനാനി നിയമാശ്ചൈവ യമാഃ സർവാശ്ച മാതരഃ .
സ്ഥാനാഭിമാനിനോ ദേവാഃ പശവഃ പക്ഷിണശ്ച ഹ . . 18..
സർവേ രോമാണി തസ്യാസൻ വരാഹസ്യ മഹാത്മനഃ .
അങ്ഗുല്യസ്തസ്യ പാദാഭ്യാം വിശ്വേദേവാഭ[illegible]സ്തഥാ17 ..19..
ഭൃഗവോങ്ഗിരസശ്ചൈവ ദേവാസ്തസ്യാഭവംസ്തദാ .
രോമാന്തരേഷു ഋഷയഃ സർവേഷ്വങ്ഗേഷു സംസ്ഥിതാഃ . .8.98.20 ..
ഏവം സമഭവദ് വ്യാസ വരാഹോ നന്ദിവർധനഃ .

സ ഭാതി തേന രൂപേണ ദ്യാം ഭുവഞ്ചാപി സംസ്പൃശൻ . .21..
പുരാ സ്വയംഭൂർഭഗവാനുദ്ധരിഷ്യൻ മഹീമിമാമ് .
സ രേജേ തേന രൂപേണ ദീപ്തിമാൻ മധുസൂദനഃ . .22. .
നിശായാം സംപ്രദീപ്തോ ഹി ഹിമവാനിവ പർവതഃ .
തതസ്തമൃഷയസ്സർവേ തപസാ മഹതാ തദാ ..23 ..

12 ഋഷിസത്തമാഃ - ഘ., ഋഷിസത്തമഃ - - ഖ. . 13 ഗന്ധർവാഃ പന്നഗൈഃ സഹ - ഘ. . 14 കാലസങ്ഗശ്ച - ഖ. . 15 യമാഃ സർവാശ്ച മാതരഃ - ഖ. . 16 തത്ര സർവേ... ത്വംബുദാഃ - ഘ. . 17... സ്തദാ - ഖ. .

സ്വേന സ്വേനാഭിസംപ്രാപ്യ തേജസ്തസ്യാഭ്യദീപയൻ .
സ വിഷ്ണുസ്തേജസാ തേഷാമൃഷീണാം പരമൗജസാമ് . .24. .
സംപ്രജജ്വാല കാലാന്തേ യുഗാന്താഗ്നിരിവാപരഃ .
നാദം കൃത്വാ ച സുമഹച്ചാലയാനോ മഹീതലമ്18 . .25..
ഉവാച താൻ ഋഷീൻസർവാൻ ഹന്മി ദൈത്യം സുരദ്വിഷമ് .
ഹത്വാ തം ദൈത്യരാജം വൈ സിംഹം ശരഭരാഡിവ ..26..
മോചയിഷ്യേ മഹീം വിഗ്നാം19 പ്രവിശ്യാദ്യ രസാതലമ് .
സ്വസ്ഥാനേ സ്ഥാപയിത്വാ ച ദത്വാ രാജ്യം ദിവൗകസാമ്
ജപധ്വം വിജയായാദ്യ ശിവായ ച തപോധനാഃ ..27. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ബ്രഹ്മാ ലോകപിതാമഹഃ .
ഉവാച ബലമാധത്സ്വ ദൈത്യോസൗ സുമഹാബലഃ ..28..
ആസ്ഥായ യത്നം സുമഹദപ്രമത്തഃ സുരേശ്വര .
ജഹി തം ദൈത്യരാജം വൈ കൃച്ഛ്രമേതന്മതം മമ ..29..
ന തസ്യ സദൃശോ ദൈത്യോ ഹിരണ്യകശിപുഃ പുരാ20 .
മഹാബലോയം ദൈത്യേന്ദ്രസ്തപോയോഗസമന്വിതഃ ...8.98.30..
തതോ ദേവസ്തദാ വ്യാസ ഭഗവാൻ ഗോവൃഷധ്വജഃ .
സുരൈഃ സബ്രഹ്മകൈസ്തത്ര ഋഷിഭിശ്ച തപോധനൈഃ ..3 1..
ഉക്തഃ പ്രണമ്യ ദേവേശോ വിഷ്ണുമാപ്യായയ പ്രഭോ .
തേജസാ സ്വേന സർവേശ യഥാ ഹന്യാത് സുരദ്വിഷമ് ..32..
21ഭഗവാനുവാച
തസ്മിൻ കാലേ സുരേശാഭാഃ22 സർവേ23 തേജോമയം24 ഹരിമ് .
പ്രവേക്ഷ്യന്തി25 തതോ ദൈത്യം ക്ഷിപ്രമേവ നിഹംസ്യതി ..33 . .

1. മഹീമിമാം ഖ . 19 വിപ്രാം - ഖ. . 20 സുരാഃ - ഖ. . 21 ശ്രീ - ഘ . 22 സുരേശാനാ - ഖ. . 23 സർവം - ഖ, സർവം - ഘ . 24 മഹദ് - ഘ . 25 പ്രവേക്ഷ്യതി - ഖ .

സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ ബ്രഹ്മാ സ്വയം തസ്യ രക്ഷാം ചക്രേ മഹാത്മനഃ .
യഥാവത്താം നിബോധാദ്യ വദതോ മേ ശുചിവ്രത . .34. .
ബ്രഹ്മോവാച
രക്ഷന്തു ത്വാം വിധാതാ ച ധാതാ ച ഋഷിസത്തമ26 .
രുദ്രഃ സ്രഷ്ടാ ച സർവേഷാം കർമാണി തവ യുധ്യതഃ . .3 5 ..

കപാലീ താലകേതുശ്ച ഗന്ധാധിപതിരേവ ച .
രസസ്യാധിപതിശ്ചൈവ സൂക്ഷ്മരൂപശ്ച രക്ഷതു . .3 6..
സ്പർശവേത്താ ച യഃ സൂക്ഷ്മോ നാദ□□□ശ്ച27 മഹാമനാഃ .
ഇന്ദ്രിയാധിപതിശ്ചൈവ നീലലോഹിത ഏവ ച . .37..
രക്ഷതു ത്വാം മഹായോഗീ ബീജാധിപതിരേവ ച .
ബീജാധിഷ്ഠാനമാലശ്ച ചേതനാപതിരേവ ച ..38..
പ്രവൃത്തേശ്ച നിവൃത്തേശ്ച കാലവേത്താ ച യഃ പ്രഭുഃ .
ധർമാധർമഗതിശ്ചൈവ കർതൄണാം ഫലദഃ പ്രഭുഃ . .39. .
ഗുണാനാം വൃത്തിദോ യശ്ച അനപേക്ഷശ്ച കർമസു .
നിയമസ്യ ച യഃ കർതാ കർമവേത്താ ച കർമണാമ്28 ..8.98.40 . .
വിനാ ച കരണൈര്യശ്ച29 കരണാർഥം പ്രവർതതേ .
സർവജ്ഞഃ സർവഗോ യശ്ച30 അധിഷ്ഠാതാ ച യഃ സ്വയമ് ..41 ..
യേന നാധിഷ്ഠിതം കിഞ്ചിത് കഥഞ്ചിന്നാപി31 വിദ്യതേ .
സർവതഃ പാണിപാദാന്തഃ സർവതോക്ഷിശിരോമുഖഃ .
സർവതഃ ശ്രുതി□□□ശ്ചൈവ സർവതോഗതിരവ്യയഃ . .42 . .
ഐശ്വര്യമക്ഷയം യസ്യ32 സഹസ്രാകൃതയസ്തഥാ33 .
യഃ സ്രഷ്ടാ സർവഭൂതാനാം തത്വാനാഞ്ച മഹായശാഃ . .43. .
സംസാരസ്യാസ്യ യഃ കർതാ34 തഥൈവ ച35 നിവർതകഃ .
യം സാംഖ്യാ നാഭിജാനന്തി യോഗിനോ വിദിതാഗമാഃ ..44. .

26 ഋഷിഭിസ്തതഃ - ഘ., ഋഷിഭിഃ സ്തുതഃ - ഖ. . 27 ദേവ□□□ശ്ച - ഖ. . 28 യഃ പ്രഭുഃ - ഘ. . 29 യസ്യ - ഖ. . 30 സർവഗോപശ്ച - ഖ. . 31 കഥഞ്ചിദപി - ഖ. . 32 തസ്യ ഖ. . 33 സ.. കൃതന്തഥാ - ഖ. . 34 സംസാരസ്യാപകർതാ ച - ഘ. . 35 തഥാ ചൈവ - ഖ. .

തുഷ്ടയോ ജ്ഞാതയോ നിത്യം മായയാ മോഹയൻ പ്രജാഃ .
ഓതപ്രോതാനി ചൈതസ്മിൻ36 തത്ത്വാനി സുമഹാത്മനി37 . .45..
പുരുഷാദീനി സർവാണി യോ വ്യാപ്തശ്ച ന കേനചിത് .
യമജ്ഞാത്വാ ന മോക്ഷോസ്തി യേന ബദ്ധമിദം ജഗത് ..46..
യേനാഹം സർവലോകാനാം കൃതഃ പൂർവം പ്രജാപതിഃ .
ത്വം യജ്ഞശ്ചൈവ വിഷ്ണുശ്ച യേന സൃഷ്ടാഃ38 പുരാതന ..47..
സ തേ ബലഞ്ച സുമഹദൂർജ്ജം തേജശ്ച യച്ഛതു .
അകാമലബ്ധാം സർവത്ര സ്മൃതിം ചാസ്ത്രേ മഹാമനാഃ ..48 . .
രക്ഷാം ച സർവഗോ ദേവോ യുധ്യതസ്തേ പ്രയച്ഛതു .
കൃതരക്ഷോ മയാ സമ്യഗ്ഗച്ഛ ദൈത്യം വിനാശയ ..49. .
സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്തം സ്തുതിഭിർവിപ്രാസ്തസ്യ രോമാന്തരസ്ഥിതാഃ .
അസ്തുവൻ വാഗ്ഭിരിഷ്ടാഭിർദേവാശ്ച ബഹുമാനതഃ ..8.98.50 ..
സർവാണി ച ജയേത്യൂചുർഭൂതാനി വിവിധാനി ച .
അനാഹതാസ്തതോ വ്യോമ്നി ദേവദുന്ദുഭയഃ ശുഭാഃ ..51 ..
വിനേദുസ്തത്ര ദിവ്യാശ്ച വരാഹോ യത്ര സോഭവത് .
സുരഭീണാഞ്ച പുഷ്പാണാം വരാഹോപരി സർവതഃ .
വൃഷ്ടയഃ പേതുരത്യർഥം ദേവാനാം ഹർഷവർധനാഃ ..52..
തതഃ സിദ്ധിരിതി പ്രോച്യ39 കൃത്വാ രുദ്രായ വൈ നമഃ .
ജപഞ്ജയാവഹം രുദ്രം സ യയൗ40 വരുണാലയമ് . .53 . .

സ സേവ്യമാനോ മുനിഭിസ്തപോധനൈസ്തഥാ ശകുന്തൈർബഹുഭിർജയാവഹൈഃ .
മൃഗൈശ്ച ദിവ്യൈർബഹുഭിഃ പ്രദക്ഷിണൈർജയായ ദേവഃ പ്രയയൗ മഹാർണവമ് ..54..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വരാഹസ്യ വരുണാലയഗമനം നാമാഷ്ടനവതിതമോധ്യായഃ

1/98

36 യേ തസ്മിൻ - ഖ. . 37 സുമഹാത്മനാ - ഖ. . 38 സൃഷ്ടൗ (?) . 39 പ്രോക്ത്വാ - ഖ. . 40 പ്രയയൗ - ഖ. .

99

സനത്കുമാര ഉവാച
സ സംപ്രയാതോ ധർമാത്മാ നർദമാനോ യഥാ ഘനഃ .
സർവലോകമയോ ദേവോ വരാഹോ നന്ദിവർധനഃ .. 1 ..
അപശ്യത് സാഗരഞ്ചൈവ സംപ്രാപ്യാതിബലസ്തദാ .
നർദമാനം യഥാ മേഘം ലീയമാനം മൃഗേന്ദ്രവത് . .2. .
നർതകീമിവ നൃത്യന്തം വൽഗന്തം ചൈവ യോധവത് .
മണ്ഡലൈർബഹുഭിശ്ചിത്രൈശ്ചരന്തം വസുധാം തഥാ . . 3 . .
നിയുദ്ധകുശലം യദ്വദ് ഗദായുദ്ധവിശാരദമ് .
തദാ തദ്ബഹുധാ ചിത്രമപശ്യന്നന്ദിവർധനഃ ..4. .
സ തമർഘേണ ദേവേശം സർവലോകമയം വിഭുമ് .
പൂജയാമാസ ദേ���ശ്ച ഋഷയോ യേ ച സംഗതാഃ ..5 ..
സ ജയായ പ്രഗൃഹ്യൈന1മനുമാന്യ മഹോദധിമ് .
നിവർത്യ സർവഭൂതാനി2 പ്രവിവേശ മഹാർണവമ് . .6. .
വിഗാഹമാനഃ സക്രീഡമർണവം വിബഭൗ വിഭുഃ .
സരഃ സുമഹദാസാദ്യ യഥാ മത്തോ മഹാഗജഃ ..7. .
സംപ്രവിശ്യ സുദൂരഞ്ച സോദൃശ്യഃ സമപദ്യത .
ഭൂമിലേഖാവൃതഃ3 സൂര്യോ യഥാ സംപൂർണമണ്ഡലഃ ..8..
തതോന്തർജലമാവിശ്യ ക്ഷോഭയാണോ മഹാർണവമ് .
ജലചന്ദ്രകവദ് വ്യാസ അദൃശ്യത സ ലോകപൈഃ . .9. .
തിമിന്തിമിങ്ഗിലഞ്ചൈവ തിമിങ്ഗലഗിലാനപി .
തഥൈവ4 തദ്ഗിലാനന്യാൻ ഗർദഭാൻ ഹസ്തിനോ ഹ്യപി ..8.99.1 0 ..
മക���ശ്ചൈവ ശം���ശ്ച തഥൈവാശ്വമുഖാനപി .
തഥാ വൈ പക്ഷിസംകാശാൻ മാനുഷാനപി ചാപരാൻ ..1 1 . .
രഥചക്രപ്രകാ���ശ്ച സിംഹവ്യാഘ്രമുഖാനപി .
ശരഭർക്ഷവിഡാലാസ്യാൻ മത്സ്യാൻബഹുവി���സ്തഥാ .. 12..

1 പ്രഗൃഹ്ണേ... - ഖ. . 2 നിർവൃത്ത്യൈ സർവഭൂതാനാം - ഘ. . 3 ധൂമിലേഖാവൃതഃ - ഘ. . 4 തഥാ വം - ഖ. .

ഭ്രാമയൻസുമഹാതേജാ ജഗാമ സുമഹാബലഃ .
കുതൂഹലാത്തമാവിശ്യ5 കേചിദാഘ്രായ ചൈവ ഹി ..1 3 ..
ദശന്തി മത്സ്യാ ദീപ്താസ്യാഃ ശതശോഥ സഹസ്രശഃ .
സ പ്രദക്ഷിണമാവൃത്യ ദിവ്യം ഹയശിരഃ ശുഭമ് . .14 ..
ക്ഷണാന്മൈനാകമധ്യേന ഗത്വാ ഭോഗവതീമപി .
വരുണസ്യ പുരീം ഗത്വാ പയോനാഥസ്യ ധീമതഃ . .1 5..
പർജന്യം ദിഗ്ഗജം പ്രാപ്യ കൃത്വാ ചാപി പ്രദക്ഷിണമ് .

സുരഭീപുരമാസാദ്യ ഗാ ദൃഷ്ട്വാ6 ചൈവ സുപ്രഭാഃ7 .. 1 6. .
യാഃ ക്ഷരന്തി സദാ വ്യാസ സുധാമമൃതമേവ ച .
ക്ഷീരോദം തത്സരോ ദിവ്യം ഫേനപാ യത്ര തേ ദ്വിജാഃ . . 17..
തസ്മിൻ സരസി തത് പീത്വാ യശോമൃതസമപ്രഭമ് .
പൂജിതഃ ഫേനപൈഃ സമ്യക് താം രാത്രിം തത്ര സോവസത് . .1 8 ..
ഉഷിത്വാ തത്ര സോഗച്ഛത് കങ്കസ്യ പുരമവ്യയമ് .
വാസുകേശ്ച പുരം പ്രാപ്യ തക്ഷകസ്യ ച ധീമതഃ ..1 9. .
തത്ര8 ശേഷസ്യ ദേവേശോ വിന്ദതാമരതാമിതി9 .
രമ്യാം മനോജ്ഞാം ദിവ്യാഞ്ച സ്വർഗാദപി ച താം വരാമ് . .8.99.20 ..
ശ്രുത്വാനന്തശ്ച തം രാജാ10 അർഘേണ സമപൂജയത്11 .
പ്രണമ്യ ബഹുമാനാച്ച ഉപാമന്ത്രയദവ്യയഃ . .21 ..
തം പൂജയാനം മധുഹാ പ്രീത്യാ പരമയാ യുതഃ .
ഉവാച ലോകകാര്യസ്യ ന വിഘ്നം കർതുമർഹസി . .22..
മഹത്കാര്യമിദം ദേവ കർതവ്യം ത്രിദിവൗകസാമ് .
ഭൂയോ വയം ത്വയാ സാർധം കരിഷ്യാമ യദീച്ഛസി .
മാ ച കാലോയമുദ്യുക്തോ ദൈത്യസ്യ ന ഭവേദിതി ..23 ..

5 കുതൂഹലാത്സമാവിശ്യ - ഖ. . 6 ഗാംദൃഷ്ട്വാ - ഖ. . 7 സുപ്രഭാം - ഖ. . 8 തതഃ - ഘ. . 9 വിദിതാ - ഖ., വിദതാം രമനീമിതി - ഘ. . 10 ജ്ഞാത്വാ - ഘ. . 1 . ച സ പൂജയത് - ഖ. .

537
സനത്കുമാര ഉവാച
തതോ വിസൃജ്യ തം നാഗം രസാതലമുപാഗമത് .
തത്ര സാഗരപോ15 ദൈത്യഃ സുപ്രഭോന്തർജലേചരഃ ..24..
അപശ്യത്തം തദായാന്തം ഹിരണ്യാക്ഷപുരം പ്രതി .
ഗാത്രേഷു ദേവാൻസൂക്ഷ്□□□ശ്ച വരാഹസ്യാന്വവൈക്ഷത ..25..
തസ്മിന്തച്ചാസ്യ രൂപേണ ഭയാന്നൈനമുപാഗമത് .
തേജസാ ചാപി വിഷ്ടബ്ധോ ദുരാത്മാ തസ്യ സോസുരഃ ..26..
ആവേദയിഷ്യന്തസ്മൈ ഹി ഹിരണ്യാക്ഷായ സത്വരമ്16 .
ചക്രേ വേഗം പ്രതിപുരം വരാഹസ്യ തദാഗ്രതഃ ..27..
സ യാതുകാമോ17 ദിതിജാധിരാജം വരാഹരൂപം തമനന്തമന്തകമ് .
ജഗാമ18 ദൈത്യായ സ ജീവിതാന്തം യഥാനിലഃ പ്രദ്യുതദാനമാല്യവാൻ ..28..
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ വരാഹസ്യ സാഗരപ്രവേശോ19 നാമൈകോനശതതമോധ്യായഃ 1/99

100

സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്മിൻഭയേ സമാപന്നേ വിനാശഭയസൂചകാഃ .
ഹിരണ്യാക്ഷപുരേ ഘോരാ ഉത്പാതാ ഹ്യഭവൻ തദാ ..1 ..
അട്ടാലകാ വിശീര്യന്തേ ദേവതാശ്ചാഹസന്നിവ .
ശിവാ നദന്തി ദൈത്യാനാം ഗൃഹേഷു ച സഭാസു ച ..2. .
അകസ്മാച്ചാഭവത്തത്ര പൗരാണാം ഭൈരവോ രവഃ .
പാദപാശ്ച വിനാ വാതം പതന്ത്യുന്മൂലിതാ ഭുവി .
ഭാസ്കരശ്ച1 കബന്ധാഭോ2 യുദ്ധഞ്ചാപ്യത്ര ദൃശ്യതേ ..3 . .
സനത്കുമാര ഉവാച
ഏതാന്യന്യാനി ച തദാ നിമിത്താനി മഹാന്തി ച .
സംലക്ഷ്യ രാജാ ദൈത്യാനാമസുരാനിദമബ്രവീത ..4..

15 സാഗരകോ - ഖ. . 16 സോ ത്വരൻ - ഖ. . 17 ഹന്തുകാമോ - ഘ. . 18 ജഗാദ (?) . 19 വരാഹഗമനാധ്യായഃ - ഘ. .
1 ഭാസ്കരാശ്ച - ഖ. . 2 കബന്ധാന്ധോ - ഖ. .

നിമിത്താന്യഭി3 ലക്ഷ്യന്തേ മഹാന്ത്യസുരപുങ്ഗവാഃ .
നൈവ താന്യനിമിത്താനി ദൃശ്യതേ ച ഭയം മഹത് ..5..
ഹൃതരാജ്യാശ്ച ദേവേശാ ന തേ സ്ഥാസ്യന്തി നിഷ്ക്രിയാഃ .
നൂനന്തേ കിഞ്ചിദാശ്രിത്യ കുർവന്തി സമരം പ്രതി ..6..
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ പ്രഹ്ലാദോസുരസത്തമഃ .
പ്രണമ്യ പിതരം സമ്യഗിദം വചനമബ്രവീത് ..7..
പ്രഹ്ലാദ ഉവാച
സുതോഹം തവ ദൈത്യേന്ദ്ര പിതാ ത്വം മമ ധർമതഃ .
ന തവാസ്മദ്വിധൈർബുദ്ധിരാധേയാ ദൈത്യസത്തമ ..8..
തഥാപി തു വയം പ്രീത്യാ ഇച്ഛന്തോ രാജ്യമക്ഷയമ് .
വക്ഷ്യാമോ ബാലഭാവേന തന്ന5 സംസ്മർത്തുമർഹസി ..9..
അദ്യ രാത്രൗ മയാ സ്വപ്നേ ദൃഷ്ടോസൗ നരരൂപവാൻ .
വരാഹരൂപം സംഗത്യ ഭവന്തം നിഗൃഹീതവാൻ .
ന തഥാ തദ്യഥാ സ്യാദ്ധി തഥാ ത്വം സമ്യഗാചര ..8.100.10..
ഹിരണ്യാക്ഷ ഉവാച
ഏവമേതന്ന സന്ദേഹോ ഭവാന്യദ്ധർമതസ്തദാ6 .
ദൃഷ്ട���സ്തദ്യഥാതത്ത്വമേവമേതന്ന സംശയഃ ..11..
അഹമദ്യ ഗതഃ സ്വപ്നേ ത്ര്യമ്ബകസ്യ നിവേശനേ .
തതഃ സ8 മാമിദം പ്രാഹ ഭഗവാൻ ഗോവൃഷധ്വജഃ ..12..
ഏതാവദ് ഭവതോ ദൈത്യ രാജ്യമിന്ദ്രത്വമേവ ച .
യച്ഛേമാം9 ത്വം പ്രിയാം10 പുത്ര സഹയക്ഷായ സുപ്രഭാമ് ..13..
ക്ഷിപ്രമേതാം പ്രയച്ഛാദ്യ മുകുടം ഹാരമേവ ച .
കേയൂരാങ്ഗദകം ചൈവ ഖങ്ഗം രുചകമേവ ച ..14..

3 നിമിത്താന്യപി - ഖ . 4 താനി - ഖ . 5 തന്നഃ - ഖ. . 6 ഭഗവാന്ധർമതസ്സദാ - ഖ. . 7 തതഃ - ഖ. . 8 നതമ്മ (മ്സ?) - ഖ. . 9 യച്ഛൈനാം - ഖ . 10 പ്രിയം - ഖ .

കടകേ ശാസനഞ്ചൈവ ദുകൂലഞ്ച തഥോതരീമ് .
അനിച്ഛതോ മേ11 സംഗൃഹ്യ ശക്രസ്യ പ്രദദൗ തദാ ..15. .
തതോ മാം ഭഗവാനാഹ മത്സമീപേ ത്വയാ സദാ .
കല്യം12 പ്രഭൃതി വസ്തവ്യം കിന്തേ13 രാജ്യേന ദൈത്യപ ..1 6..
യദേതദ്ധി മയാ ദൃഷ്ടം ന തന്മിഥ്യാ14 ഭവിഷ്യതി .
സർവഥാ നാസ്തി15 ദൈത്യാനാം മയൈകേന ഭവം ത്വിഹ16 ..17..
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ദൈത്യാഃ സർവേ തദാബ്രുവൻ .
മിഥ്യൈതത് സ്വപ്നഗതയോ മിഥ്യാ രാജൻ പ്രകീർതിതാഃ . . 18 ..
അന്ധകഃ സഹിതോസ്മാഭിര്യോത്സ്യതേ ദൈവതൈഃ17 സഹ .

യോവധ്യഃ സർവഭൂതാനാം ബലവാനജിതശ്ച ഹ . .19..
തമാശ്രിത്യ വയം സർവേ യോത്സ്യാമോ വിജ്വരാഃ സുഖമ് .
മാ യുധ്യതു ഭവാൻസാർധം സുരൈഃ18 സുരബലാർദന ..8.100.20 ..
ത്വയി പ്രാണാഃ സ്ഥിതാസ്സർവേ ദൈത്യാനാം ദാനവൈസ്സഹ .
ത്വയി ജീവതി ജീവാമസ്ത്വഞ്ചേന്നാസി19 കുതോ20 വയമ21 .
ത്യക്ത്വാ വാദ്യ പുരം22 സർവേ പ്രവിശാമ മഹോദധിമ് ..21..
സനത്കുമാര ഉവാച
തേഷാം തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഹിരണ്യാക്ഷോ മഹാസുരഃ .
പ്രഹസ്യ താനിദം23 സമ്യഗുവാച വദതാം വരഃ ..22..
സ്രഷ്ടാ യഃ സർവഭൂതാനാം ദാതാ ഹർത്താ തഥൈവ ച .
വിഹിതം തേന യത് പൂർവം തത്കുര്യാത് കോന്യഥാ പുനഃ ..23..
യദി മൃത്യുരവശ്യം മേ വിഹിതസ്തേന ദാനവാഃ .
അയുധ്യമാനമാസീനമേത്യാസൗ മാ വധിഷ്യതി ..24..

11 തേ - ഖ . 12 കാല്യം - ഖ. . 13 ദിവ്യേ - ഖ. . 14 നൈതന്മിഥ്യാ - ഖ. 15 സ്വസ്തി ഘ.. 16 ഭവത്വിഹ - ഘ., ഭവന്തിഹ - ഖ. . 17 ദേവതൈഃ - ഖ. . 18 ശരൈഃ - ഖ. . 19 ത്വന്നാസ്തി ഖ., ത്വന്നാസീദ് - ഘ. . 20 ഗതാ - ഘ. . 21 ഭയം - ഖ . 22 വാന്യപുരം - ഖ. (?) . 23 താമിദം ഖ..

540

വീക്ഷധ്വം തന്മമ സ്ഥാനം സർവ ഏവാസുരോത്തമാഃ .
യത്ര തിഷ്ഠന്തമഭ്യേത്യ ന മാ മൃത്യുർനയിഷ്യതി24 ..25..
അഥവാ നൈവ മൃത്യുർമേ വിഹിതസ്തേന ദാനവാഃ .
യുധ്യമാനം യഥാ പൂർവം നൈവ മാം സ നയിഷ്യതി25 ..26..
മാദൃശഃ കഥമേവൈതത് കുര്യാത് സദ്ഭിർവിഗർഹിതമ് .
ബാലേ മൃത്യും സമാവേശ്യ26 തതശ്ചാത്മാന്തരേക്ഷണമ് ..27..
രണേ രിപൂണാം കദനം കൃത്വൈകശ്ചാപ്യനേകശഃ .
പൃഷ്ഠം ദദ്യാത് പുനസ്തേഷാം മാദൃശോ ദാനവേശ്വരാഃ ..28..
വിപ്രചിത്തിരുവാച
ദേവാ ഹ്യനേകശഃ സർവേ ജിതാ നഷ്ടാശ്ച സർവശഃ .
പുനശ്ചായാന്തി ന യഥാ27 തഥാ സർവേ യതാമഹേ ..29..
ഹിരണ്യാക്ഷ ഉവാച
അമരം ദേവതാ ജ്ഞാത്വാ സ്വമാത്മാനം സുദുർലഭമ്28 .
ജീവന്തഃ സുചിരേണാപി ഭൂയോ ലപ്സ്യാമഹേ വയമ് ..8.100.3 0 ..
രാജ്യമേവ വിജാനന്തോ വിപലായന്തി29 നിത്യശഃ .
അസ്മാകമമരത്വന്തു നൈവാസ്ത്യസുരസത്തമാഃ ..31 ..
നഷ്ടാനാമപ്യതോസ്മാകം ജീവിതാശാ ന വിദ്യതേ .
തസ്യാമസത്യാം പശ്യാമ യത് പ്രാപ്തം തദ്ധി നോ വരമ് ..32..
മാ കൃഥാ നാശനേ ബുദ്ധിം യുദ്ധേ ബുദ്ധിഃ സ്ഥിതാ മമ .
സുയുദ്ധേന30 രണേ പ്രാണാ യാന്തു മാ ക്ലീബവദ്ധി നഃ ..33..
സനത്കുമാര ഉവാച
തേഷാമേവന്തു വദതാം സഭായാം സുരവിദ്വിഷാമ് .
വേഗശ്വാസാ31ഭിസംരബ്ധോ ദാനവഃ പ്രത്യദൃശ്യത ..34..

24 മൃത്യുർമാ നഹി നേഷ്യതി (?) . 25 സ ഹി നേഷ്യതി (?) . 26 സമാവിശ്യ - ഖ. . 27 തഥാ - ഖ. . 28 സുദുർലഭാമ് - ഖ. . 29 പലായന്തേ ച (?) . 30 തു - ഖ. . 31 ശ്വാസവേഗാ (?) .

സമ്യക് സന്ത്രാസിത ഇവ മൃഗരാജേന നിർജനേ .
കരീവ സിംഹപാദേന ഗരുഡേനേവ പന്നഗഃ . . 3 5. .
തദാ സ ബദ്ധമുഷ്ടിശ്ച ദിശഃ സർവാ വിലോകയൻ .
വേഗേന നിഃശ്വസൻ ഗത്വാ ദ്വാരി ദ്വാഃസ്ഥമഭാഷത . .3 6..
ദാനവ ഉവാച
ആവേദയ സഭാപാല രാജ്ഞേ പ്രാപ്തോനലഃ സ്വയമ് .
സാഗരാരക്ഷികഃ ക്ഷിപ്രമകാലം ശീഘ്രമുച്യതേ ..37..
തതഃ പ്രഹസ്യ തം ദ്വാഃസ്ഥഃ സഭാപാലോഭിഭാഷ്യ തമ്32 .
ഉവാച മാ ഭീർഭവതു കുതോ ഭീസ്തേ33 മഹാസുര ..38..
നേഹ സിംഹോസ്തി ചോരോ വാ നാന്യഃ ശ്വാപദ ഇത്യപി .
ന ഗാവഃ പശവോന്യേ വാ ഭയം ത്യജ സമാശ്വസ . .3 9..
സ തഥാ തേന സംപ്രോക്തോ34 ശാന്തശ്ചാസുരസത്തമഃ35 .
ക്രുദ്ധഃ ശബ്ദം തദാ ചക്രേ മഹാന്തം നാദയൻ ദിശഃ ..8.100.40 ..
. . . .
തേഭിഗമ്യ തദാ വ്യാസ രാജാനം ദാനവേശ്വരമ് .
ഊചുരേഷ കിമപ്യദ്യ ദൃഷ്ടം കഥയതേസുരഃ . .1 . .
സ രാജൻ36 സമ്യഗാശ്വാസ്യ37 ദൈത്യമേനം മഹായശഃ38.
ദാനവാനാം ഹിതാർഥായ പൃച്ഛസ്വ ദിതിനന്ദന . .42. .
തേഷാം സ രാജാ വിപ്രേന്ദ്ര ദാനവാനാം മഹാബലഃ .
ശ്രുത്വാ തം ദാനവം വ്യാസ ഇദം വചനമബ്രവീത് . .43 ..
ഭയം ന ശക്നുതേ ദൈത്യ മത്സമീപേഭിവർതിതുമ് .
ബ്രൂഹി സർവം യഥാദൃഷ്ടം സമാശ്വസ്യ തഥാതഥമ് ..44..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതസ്സ ദാനവോ വ്യാസ രാജാനം വിഗതജ്വരഃ .
പ്രണമ്യ പ്രാഞ്ജലിർവാക്യമിദം സമ്യഗുവാച ഹ ..45. .

32 ദ്വാ സ്ഥം സഭാപാലേതി ഭാഷിതമ - ഖ. . 33 ഭയ - ഖ. . 34 സംപ്രോക്തഃ - ഖ. . 35... പുംഗബഃ - ഘ. . 36 രാജാ - ഖ., തം രാജാ - ഷ . 37 സമ്യഗാശ്വസ്യ - ഖ., സമ്യഗാഹൂയ - ഘ. . 38 മഹായശാഃ - ഖ. . 39. തിവർതനേ - ഖ .

നിത്യം ജയതു നോ രാജാ ദാനവാനാം സുഖാവഹഃ .
നശ്യന്തു40 വിദ്വിഷഃ സർവേ യേസ്മാകമഹിതാവഹാഃ . .46..
അഹം തവാജ്ഞയാ സർവം വിചരാമി ദിനേ ദിനേ .
സാഗരാന്തം മഹാരാജ പുരുഷൈസ്സഹ സംഗതഃ41 . .47..
സോദ്യ പശ്യാമ്യഹം തത്ര വരാഹം42 ദൈത്യപുങ്ഗവ .
മേരുശൃങ്ഗപ്രതീകാശം ജ്വലന്തമിവ പാവകമ് ..48..
തസ്യ ഗാത്രേഷു ദൃശ്യന്തേ43 സൂക്ഷ്മരൂപധരാഃ സ്ഥിതാഃ .
സർവേ സുരാ മഹാരാജ ഋഷയശ്ച തപോധനാഃ . .49..
മഹാബലസ്ത്വം രാജേന്ദ്ര ദേവാനാം ഭയദഃ സദാ .
ത്വത്തോപി സുമഹാൻ ഭീമസ്താദൃങ് നൈവേഹ വിദ്യതേ . .8.100.50 ..

ന ദൃഷ്ടോ ന ശ്രുതോ വാപി വപുഷാ44 ദൈത്യപുങ്ഗവ .
അഹം തേനാഹതോ ദൃഷ്ട്വാ നൃപതം ഭൂതലേ ഭൃശമ് ..51 ..
സ്രസ്തഹാരാമ്ബരോ ഭീതഃ കുലിശേനേവ45 താഡിതഃ .
യേ മമാനുചരാശ്ചാസൻ ദാനവാ ഭീമവിക്രമാഃ . .52. .
തേ സർവേ തസ്യ വേഗേന പതിതാ ഗതജീവിതാഃ .
സ ഏഷോഭ്യേതി രാജേന്ദ്ര തവൈവ നഗരം പ്രതി . .53 ..
ചാലയൻ വസുധാം സർവാം ക്ഷോഭയൻ സാഗരാംസ്തഥാ .
ജലേച□□□ശ്ച ദൈത്യേന്ദ്ര ജീവിതൈർവിപ്രയോജയൻ46 ..54..
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ പ്രഹ്ലാദോസുരസത്തമഃ .
ഉവാച ദൈത്യരാജാനമിദം വചനമർഥവത്47 ..55 ..
പ്രഹ്ലാദ ഉവാച
യാദൃശം തദ്വരാഹസ്യ തസ്യ രൂപം മയാ ശ്രുതമ് .
സർവദേവമയം രാജൻ വരാഹോപ്രാകൃതോ മതഃ . .56 ..

40 നാശന്തു - ഖ. . 41 സിംഹസംഗതഃ - ഖ. . 42 വാരാഹം - ഖ. . 43 ദൃശ്യന്തി - ഖ. . 44 മധുഷാ - ഖ., മയാസൗ (?) . 45 കുലിശേനൈവ - ഖ. . 46... ര്വിപ്രയോജയത് - ഖ. . 47 കോവിദഃ (?), ചോദിതഃ - ഘ. .

തസ്മാത്ത്വയാ വിധാതവ്യം യഥാ നോ ന സ മോഹയേത് .
വിനിശ്ചിത്യ ച ദൈത്യേന്ദ്ര മാ ചിരം തദ്വിധീയതാമ് ..57..
സുവ്യക്തം ബ്രഹ്മണാ തസ്യ ചക്രലാങ്ഗലധാരിണഃ .
സർവദേവമയം രൂപം വാരാഹമിദമീഹിതമ് ..58..
ഭവാനവധ്യസ്സർവേഷാം ദേവാനാം ദാനവേശ്വര48 .
അശക്യൈതസ്തൈരിയം മായാ സൃഷ്ടാ വൈ ന തദന്യഥാ ..59..
സനത്കുമാര ഉവാച
തസ്യ തദ്വചനം ശ്രുത്വാ ഹിരണ്യാക്ഷഃ പ്രതാപവാൻ .
ഉവാച ദൈത്യാന്ദനുജാനിദം വചനമർഥവത്49 ..8.100.60..
ഹിരണ്യാക്ഷ ഉവാച
യദ്യേഷ50 ഭ്രാതൃഹന്താ മേ ഇഹായാതി ദുരാത്മവാൻ .
പൂർണഃ സ്യാദദ്യ സുചിരാദ്യോ മേ ഹൃദി മനോരഥഃ ..61..
അദ്യാഹം തം ദുരാത്മാനം ഭ്രാതൃഹന്താരമാഹവേ .
ഛിത്ത്വാ ഛിത്ത്വാ കരിഷ്യാമി ബലിം പശുപതേഃ ശുഭമ്51 ..62..
അദ്യ തസ്യ വിചിത്രാക്ഷം ശിരഃ കായാത് സകുണ്ഡലമ് .
ഉത്കൃത്യ ദൈത്യാ ദാസ്യാമി രുദ്രായ പരമാത്മനേ ..63 ..
മയാ നാസാദിതഃ പൂർവം തസ്മിന്യുദ്ധേ സ കേശവഃ .
അദ്യാഹം തം സമാസാദ്യ നേഷ്യാമി യമസാദനമ് ..64..
അഥ തസ്മിൻഹതേ സർവേ നിരാശാ ഭയവിഹ്വലാഃ .
മമൈവാ52 കാര്യതാം ഗത്വാ ദേവാ യാസ്യന്തി ദാസതാമ് ..65 ..
സനത്കുമാര ഉവാച
തതഃ സ ദാനവാഞ്ഛൂരാൻ ദൈ□□□□□ശ്ച സുമഹാബലാൻ .
ഉവാച നാമ്നാ വിഖ്യാതാൻ കിങ്കരാന്നാമ ദാനവാൻ ..66..

48 ദാനവേശ്വരാഃ ഖ.. 49 പ്രഹ്ലാദാ□□□□□സ്തഥാ സർവാനിദം വചനമബ്രവീത് ഇതി തു ഘ പു.പാഠഃ.

50 യദ്യസ്യ - ഖ., യദ്യസൗ - ഘ. . 51 ശുഭാം - ഖ. . 52 മമൈവ - ഖ. .

544

ദശ താനി സഹസ്രാണി ഗച്ഛധ്വം തം മഹാബലാഃ .
ജാനീത കോയമിത്യേവം തതോ യാസ്യാമ്യഹം സ്വയമ് . .67..
തേ തഥോക്താ മഹാമായാ ഹൃഷ്ടാഃ സർവേ വിനിർഗതാഃ53 .
ബദ്ധഗോധാംഗുലിത്രാണാഃ സന്നദ്ധാസ്തു പദാതയഃ ..68. .
തേ ഹേമചിത്രാമ്ബരഹാരസൂത്രാ54 മഹാബലാ ദാനവദൈത്യപുത്രാഃ .
വിനാദയന്തോ ബഹുധാതികോപിതാ യഥൈവ നാഗാഃ സവിഷാ വിനിര്യയുഃ ..69...
ഇതി സ്കന്ദപുരാണേ കിങ്കരാദേശനം55 നാമ ശതതമോധ്യായഃ

53... ഭിനിർഗതാഃ - ഖ. . 54 ഹേമചിത്രാ - ഖ. . 55 അസുരാഗമോ - ഘ. .

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=സ്കന്ദപുരാണമ്/ഖണ്ഡഃ_8_(അമ്ബികാഖണ്ഡഃ)/10&oldid=66414"
ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്